

Lasten
Forssa

LastenForssa Arviointi III

Varhaiskasvatuksen 5-vuotiaiden
lasten vastausten kooste

Arvioinnin taustaa

- LastenForssa Arviointi III (LaFo III) on 3. suunnitelmallisesti ja säännöllisesti (joka 3. vuosi) toteutettavista arvioinneista, joilla arvioidaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnuksen toteutumista Forssassa
- Edelliset arvioinnit tehtiin vuosina 2017 (LaFo I) ja 2021 (LaFo II)
- **LaFo III:ssa keskitytään kahden Forssan Lapsiystävällisyystyön 2021-2025:een kirjatun tavoitteen toteutumisen tarkasteluun:**
  1. Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä. Lisäksi lapsen kasvuympäristöissä edistetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.
  2. Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä.

Arvioinnin toteutuksesta 1/2

- **Keitä oli arvioimassa?**
  - Varhaiskasvatuksen 5-vuotiaita lapsia 111 vastaajaa
  - Alakoulun 1.–4. luokan oppilaita 150 vastaajaa
  - Alakoulun 5.–6. luokan oppilaita 80 vastaajaa
  - Yläkoulun 7.–9. luokan oppilaita 235 vastaajaa
- Varhaiskasvatuksen 5-vuotiaat lapset haastateltiin pienryhmissä ohjaajan ja kirjurin avulla touko-kesäkuussa 2024
- **Periaatteina lasten haastattelussa/keskustelussa oli, että:**
  - Lapsia ohjataan teemoihin, mutta niiden sisällä vastaukset tulisivat mielellään mahdollisimman spontaanisti
  - Lasten kertomat asiat pyritään kirjaamaan objektiivisesti ja tiiviisti
  - Huomioidaan lapsen erityiset tarpeet, jotta jokainen ääni pääsee kuuluville

Arvioinnin toteutuksesta 2/2

- **Haastatteluteemoista ja kysymyksistä:**
  - Ensimmäisenä jokaisessa teemassa on pääkysymys, jolla lapsia voitiin lähestyä
  - Jos lapset kaipasivat lisää johdatusta, tai selvennystä siitä, mitä häneltä odotetaan, voitiin käyttää pääkysymyksen apukysymyksiä
- **Haastattelukysymykset olivat seuraavat:**
  1. Kertokaa, millainen teidän päiväkotinne on?
  2. Saatteko valita, mitä leikkejä päiväkodissa leikitään?
  3. Onko teillä päiväkodissa jotain sääntöjä?
  4. Jos tapahtuu jotain kurjaa, kuka päiväkodissa silloin auttaa?
  5. Jos sinulla on jotain asiaa, kuuntelevatko päiväkodin aikuiset sinua?
  6. Mistä asioista lapset voivat päättää päiväkodissa?
  7. Mitä asioita haluaisit muuttaa päiväkodissa?

Kertokaa, millainen teidän päiväkotinne on? 1/2

- Lapset totesivat, että päiväkodissa tehdään kaikkea hauskaa – on kiva tulla päiväkotiin, heillä on kiva ryhmä, on kivoja kavereita. *”Ryhmä on kiva ja on ihania ja kivoja kavereita.”*
- Lisäksi todettiin, että päiväkodissa pitää kuunnella aikuisia ja totella sääntöjä
- **Mieluisaa päiväkodissa lapsille on:**
  - Kavereiden kanssa leikkiminen – kun kaikki leikkivät yhdessä
  - Ulkoilu, retket, erityiset päivät (pelipäivät, lelupäivät), tutkiminen
  - Leikit, pelit ja tekeminen sisällä ja ulkona – mm. keinuminen, hiekkalaatikko, kotileikki, autoleikki, maja, pädit, lautapelit, piirtäminen, legot, autorata, leikkikauppa, askartelu, lukeminen, värittäminen, pallon potkiminen
  - Päiväunet ja lepoaikat
  - Syöminen

Kertokaa, millainen teidän päiväkotinne on? 2/2

- **Lapset eivät pitäneet seuraavista asioista:**
  - Leikin ulkopuolelle jääminen, kun joskus ei ole leikkikaveria
  - Kun ei saa aina tehdä mitä haluaa
  - Kun mieluisat lelut eivät riitä kaikille – haluttaisiin myös lisää pelejä ja leluja
  - Kun leluja otetaan pois – *”Mä en tykkää et toi laiva on otettu pois. Et leluja otetaan pois.”*
  - Joidenkin tehtävien tylsyys – joskus päiväkodissa on tylsää
  - Kun leikki keskeytyy tai sitä häiritään
  - Kun leluja rikotaan
  - Kun joku kiusaa, riehuu tai kun tulee riitaa
  - Kun määrällään, esimerkiksi siivoamaan
  - Lepohetket, kun ei malttaisi tai ei väsytä – *”Vähän ihmettelen miks joudutaan aina päiväunille”*
  - Tietyt vaatteet – välivaatteet, talvivaatteet
  - Epämieluisat ruoat

Saatteko valita, mitä leikkejä päiväkodissa leikitään?

- **Lapset kokivat suureksi osaksi saavansa päättää päiväkodin leikkeihin liittyvistä asioista: leikkikavereista, leikkipaikasta ja leluista**
  - *”Kyllä saadaan valita, mitä leikitään. Joskus voi olla, että kaveri ei aina halua leikkiä samaa leikkiä. Saa myös valita kavereita, mutta pitää katsoa, että kaikilla on kavereita, ettei kukaan jää yksin.”*
- **Myös eriäviä näkemyksiä ja epävarmuutta ilmeni:**
  - *”Ei saa päättää leikkejä. Saa jos on järkevä leikki.”*
  - *”En ole ihan varma saanko valita kenen kanssa leikin.”*
  - *”Ei saada valita missä leikitään, aikuiset päättävät.”*
  - *”Ei saada leikkiä kaikilla leluilla.”*
- **Tablettien käyttöön nähtiin liittyvän enemmän rajoituksia:**
  - *”Saadaan välillä käyttää tablettia, välissä pitää odottaa kun toinen pelaa ja sit pitää syödä ja nukkua välissä.”*

Onko teillä päiväkodissa jotain sääntöjä? 1/2

- **Lapset olivat olleet mukana tekemässä päiväkodin sääntöjä ja olivat niihin suureksi osaksi tyytyväisiä. He kuvailivat sääntöjä ja niiden tarpeellisuutta:**
  - *"On sääntöjä. Tavarat paikoilleen. Ollaan oltu tekemässä yhteisiä sääntöjä. Ettei käy mitään pahaa, siksi on sääntöjä. Ei lyödä toista, ei saa töniä, ei saa purra."*
  - *"Ei saa lyödä, repiä peittoa, purra. Saa halata, leikkiä, piirtää."*
  - *"Säännöt on hyvät, ne on tehty yhdessä. Jos rikkoo sääntöjä, niin voi tulla paha mieli."*
- **Myös parannusehdotuksia sääntöihin annettiin:**
  - *"Säännöt on hyvät, mutta lepo hetken jälkeen olis hyvä, jos ei olis koskaan tehtäviä vaan leikkiä."*
  - *"Haluan muuttaa sääntöjä, ei mennä ruuan jälkeen heti nukkumaan."*
  - *"Aina voisi leikkiä. Ei siivouskelloa."*

Onko teillä päiväkodissa jotain sääntöjä? 2/2

- Lapset totesivat, että jos yhteisiä sääntöjä ei noudateta, tästä huomautetaan ja kerrotaan aikuiselle, joka puuttuu asiaan:
  - *"Kyllä me neuvotaan ja sanotaan sille, joka ei noudata sääntöjä ja kerrotaan aikuiselle. Aikuinen sanoo, miten pitää tehdä."*
  - *"Jos joku rikkoo sääntöjä, niin kerrotaan aikuiselle. Joskus pitää mennä aikuisen käteen."*

Jos tapahtuu jotain kurjaa, kuka päiväkodissa silloin auttaa? 1/4

- Lapset mainitsivat seuraavia oloja ja tunnetiloja, joita he kokevat, kun päiväkodissa tapahtuu jotain ikävää: *kurja, surullinen, huono, ikävä, paha, suuttuva, hermostunut, itkettää*
- **Jos lasta harmittaa päiväkodissa, hän ennen kaikkea hakee lohdutusta aikuiselta tai kaverilta. Lapset totesivatkin aikuisten ja kavereiden auttavan, jos tapahtuu jotain kurjaa:**
  - *"Mä meen kerton aikuiselle. Sanon kaverille. Jos itkee ni pitää mennä kaverin luo."*
  - *"Jos on surullinen niin meen leikkimään jonkun kaverin kanssa. Tai sitten halataan kaverin kanssa."*
  - *"Aikuiset auttaa, kun niille menee sanomaan. Ja pitää pyytää sit anteeksi."*
  - *"Aikuinen auttaa ja kaverit. Jos harmittaa itken ja lähden pois. Joskus on kiusaamista, mutta aikuinen puuttuu kiusaamiseen."*

Jos tapahtuu jotain kurjaa, kuka päiväkodissa silloin auttaa? 2/4

- **Lapset kuvailivat ikäviksi tapahtumiksi sitä, kun ei löydä leikkikaveria tai kun joku kiusaa:**
  - *”Se ei tunnu kivalta, jos ei löydy kaveria, se on kurjaa.”*
- **Osan mielestä kaikki lapset ovat keskenään kavereita, osan mielestä eivät ja tilanne myös vaihteli:**
  - *”Kaikki kaverit on keskenään kavereita”*
  - *”Kaikki ei ole kavereita.”*
  - *”Ei ihan aina kaikki ole kaikkien kavereita, mutta melkein aina.”*

Jos tapahtuu jotain kurjaa, kuka päiväkodissa silloin auttaa? 3/4

- Päiväkodissa lapsia jännittää tai pelottaa se, mitä päivän aikana tehdään, uudet asiat, päiväkotiin tulo vapaapäivien jälkeen, esitykset, juhlat, pimeä lepoaika sekä tuleva eskarin aloitus:
  - *"Välillä jännittää, että mitä tänään tapahtuu/tehdään, jännittää kevätjuhla, nukkarissa on pimeää"*
  - *"Esitykset ja uudet jutut jännittää/pelottaa"*
  - *"Mua jännittää se eskari, mua jännittää se että mä en oo enää teidän kanssa vaan eskarissa"*
  - *"Jos on vapaapäiviä, niin sit jännittää taas vähän tulla."*
  - *"Tulin uutena tänne, se pelotti."*

Jos tapahtuu jotain kurjaa, kuka päiväkodissa silloin auttaa? 4/4

- **Lapset totesivat pääsevänsä useimmiten aikuisen syliin niin halutessaan, etenkin ollessaan pahalla mielellä:**
  - *”Joo jos pääsen jos on vaikka kova härmitys, jos on liian painava ni ei voi mennä. Ei ihan aina, mutta mä pääsen aina ku itken.”*
  - *”Aikuisen syliin pääsee yleensä, mutta ei aina jos aikuinen vaikka puhuu puhelimessa tai on tietokoneella tai jakaa ruokaa. Jos on paha mieli niin pääsee ja saa haleja.”*

Jos sinulla on jotain asiaa, kuuntelevatko päiväkodin aikuiset sinua? 1/2

- Lapset olivat pääosin samaa mieltä, että päiväkodin aikuiset kuuntelevat heitä ja kysyvät heidän ajatuksiaan
- **Aikuiset kysyvät, mitä lapsi haluaisi tehdä, mielipiteitä retkistä, tekemisistä ja leikeistä, onko lapsella kivaa tai miksi lasta harmittaa tai surettaa:**
  - *”Kysyy tehdäänkö jotain hauskaa”*
  - *”Jos vaikka harmittaa, vaikka olis paha olo, silloin ku on surullinen”*
  - *”Joo! Ja kysyy. Esimerkiksi et mitä haluis täällä tehdä.”*
  - *”Kyllä aikuiset kuuntelee, jos on asiaa. Mielipiteitä kysytään retkistä, tekemisistä ja leikeistä, aika paljon kyllä. Ei ihan aina joka asiasta kysytä, mutta kyllä kaikista kivoista kysytään.”*
  - *”Joo, kuuntelee aikuiset. Kysyvät aikuiset, että onko kivaa. Ne kysyy, mitä sinä haluaisit tehdä, haluatko leikkiä kavereiden kanssa. Että voidaan askarrella jotain, että voi auttaa toista.”*

Jos sinulla on jotain asiaa, kuuntelevatko päiväkodin aikuiset sinua? 2/2

- Jos aikuiset eivät kuunnelleet tai kyselleet, sen arveltiin johtuvan kiireestä tai melusta:
  - *"Kuuntelevatko aikuiset?
- En muista. Joo. Mutta joskus ei kyllä. Sit kun paljo huudetaan ei kuule. Tai sit ei ehdi."*

Mistä asioista lapset voivat päättää päiväkodissa?

- Yleisesti lapset kertoivat voivansa päättää päiväkodissa leikeistä (mitä leikkivät, leikin säännöt ja roolit), kavereista, retkistä, leluista, tehtävistä, kirjoista, piirtämisestä, askartelusta, lauluista, ruoan määrästä ja uuden ruoan maistamisesta:
  - *”Päättää mitä leikitään, mitä leikissä tapahtuu ja millaiset roolit leikeissä kenelläkin on. Saa päättää kuinka paljon ruokaa ottaa, vähän vai paljon ja mitä viikkotehtäviä tehdään.”*
  - *”Askartelusta, leikkimisestä, piirtämisestä ja pöytähommissa. Saa valita itse kaverinsa. Että saa leikkiä”*
  - *”Että mihin leikkiin voi mennä, kun sitä ei aikuiset voi tietää.”*

Mitä asioita haluaisit muuttaa päiväkodissa? 1/2

- **Lapset toivoivat lisää vapautta ja hauskuutta päiväkotiin:**
  - *"Aikuiset nukkuis ja lapset leikkis. Lapsi ois pomona"*
  - *"Et saatais kattoo padia vaan koko päivän, tai oikeestaan syödään ruokaa ja sit jatketaan. Eikä tarttis nukkua/levätä."*
  - *"Että sais syödä aina karkkia ja kaikilla ois aina synttärit."*
  - *"Saataisi vähän herkkuja."*
  - *"Nukuttais ulkona päikkärit."*
  - *"Haluaisin, että päiväkotia olisi pallomeri. Et saisi tehdä aina mitä haluaa ja hyppiä vesilätäköissä vaikka ei ole kuravaatteita. Viikkotehtäviä, leluja, ei laulamista, lapset eivät olisi iltapäivään vaan päikkäriin asti, ei mentäisi ulos."*
  - *"Ettei olisi yhtään harmitusta, voi yrittää hauskuuttaa toisia. Että kaikilla olisi aina kivaa."*

Mitä asioita haluaisit muuttaa päiväkodissa? 2/2

- **Lapset esittivät toiveita päiväkodin tavaroihin ja tiloihin liittyen:**
  - *"Enemmän hamahelmiä ja leluja."*
  - *"Enemmän pelejä ja palapelejä hyllyyn."*
  - *"Enemmän huoneita missä eri leikkejä."*
  - *"Ulos pitäis saada se hämähäkkikeinu. Ja myös matalampi kiipeilyteline! Ja sit semmonen ympyrä, missä seisotaan, niin sitten se alkaa pyörimään."*
  - *"Enemmän piirustuspaperia."*
- **He toivoivat tukea kaverisuhteisiin:**
  - *"Haluaisin muuttaa kaiken. Muutettaisiin kaverisääntöjä että aikuiset päättäisivät aina kaverin. Se on mun toive."*
- **Myös nykytilanteeseen tyytyväisiä oltiin:**
  - *"Ei kyllä tarvi muuttaa mitään. Kaikki on hyvin täällä."*

Lasten
Forssa

LastenForssa Arviointi III

Perusopetuksen vastausten
kooste

Arvioinnin taustaa

- LastenForssa Arviointi III (LaFo III) on 3. suunnitelmallisesti ja säännöllisesti (joka 3. vuosi) toteutettavista arvioinneista, joilla arvioidaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnuksen toteutumista Forssassa
- Edelliset arvoinnit tehtiin vuosina 2017 (LaFo I) ja 2021 (LaFo II)
- **LaFo III:ssa keskitytään kahden Forssan Lapsiystävällisyystyön 2021-2025:een kirjatun tavoitteen toteutumisen tarkasteluun:**
  1. Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä. Lisäksi lapsen kasvuympäristöissä edistetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.
  2. Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä.

Arvioinnin toteutuksesta

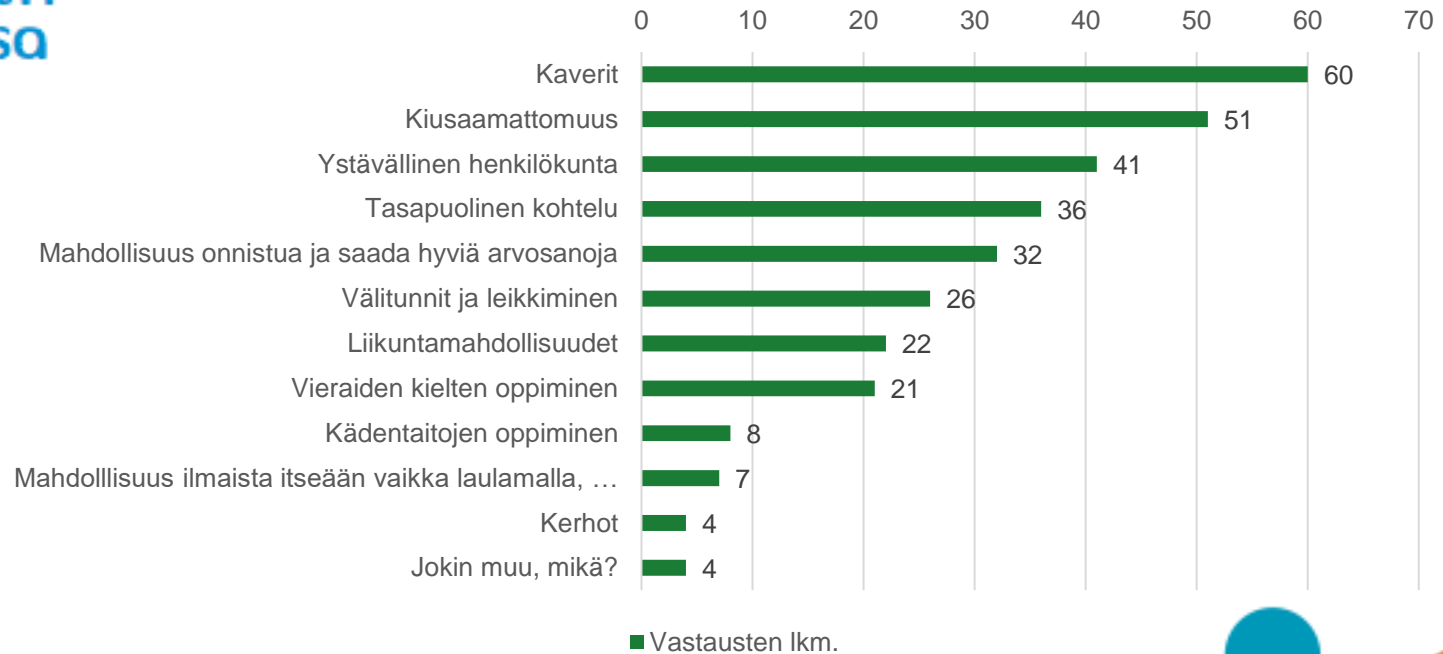
- **Keitä oli arvioimassa?**
  - Varhaiskasvatuksen 5-vuotiaita lapsia 111 vastaajaa
  - Alakoulun 1.–4. luokan oppilaita 150 vastaajaa
  - Alakoulun 5.–6. luokan oppilaita 80 vastaajaa
  - Yläkoulun 7.–9. luokan oppilaita 235 vastaajaa
- Varhaiskasvatuksen 5-vuotiaat lapset haastateltiin pienryhmissä ohjaajan ja kirjurin avulla touko-kesäkuussa 2024
- Perusopetuksen oppilaat vastasivat sähköiseen kyselyyn koulun oppitunneilla huhti-toukokuussa 2024
- Kyselyn kysymykset ja vastausvaihtoehdot muotoiltiin ikätasot huomioiviksi 1.–4.-, 5.–6.- ja 7.–9.-luokkalaisille vastaajille
- Arvioinnin kysymykset olivat osin samoja, kuin edellisessä arvioinnissa ja osin juuri tähän arviointiin laadittuja

Tärkeimmät asiat 1/6

- Tärkeimmiksi asioiksi koulussa koettiin 5.–6. luokan vastauksissa etenkin **kaverit**, **kiusaamattomuus** ja **ystävällinen henkilökunta**

Valitse neljä asiaa, jotka ovat mielestäsi tärkeimpiä koulussa (5.–6. luokka)

Jokin muu, mikä?
- *Ruokailu*

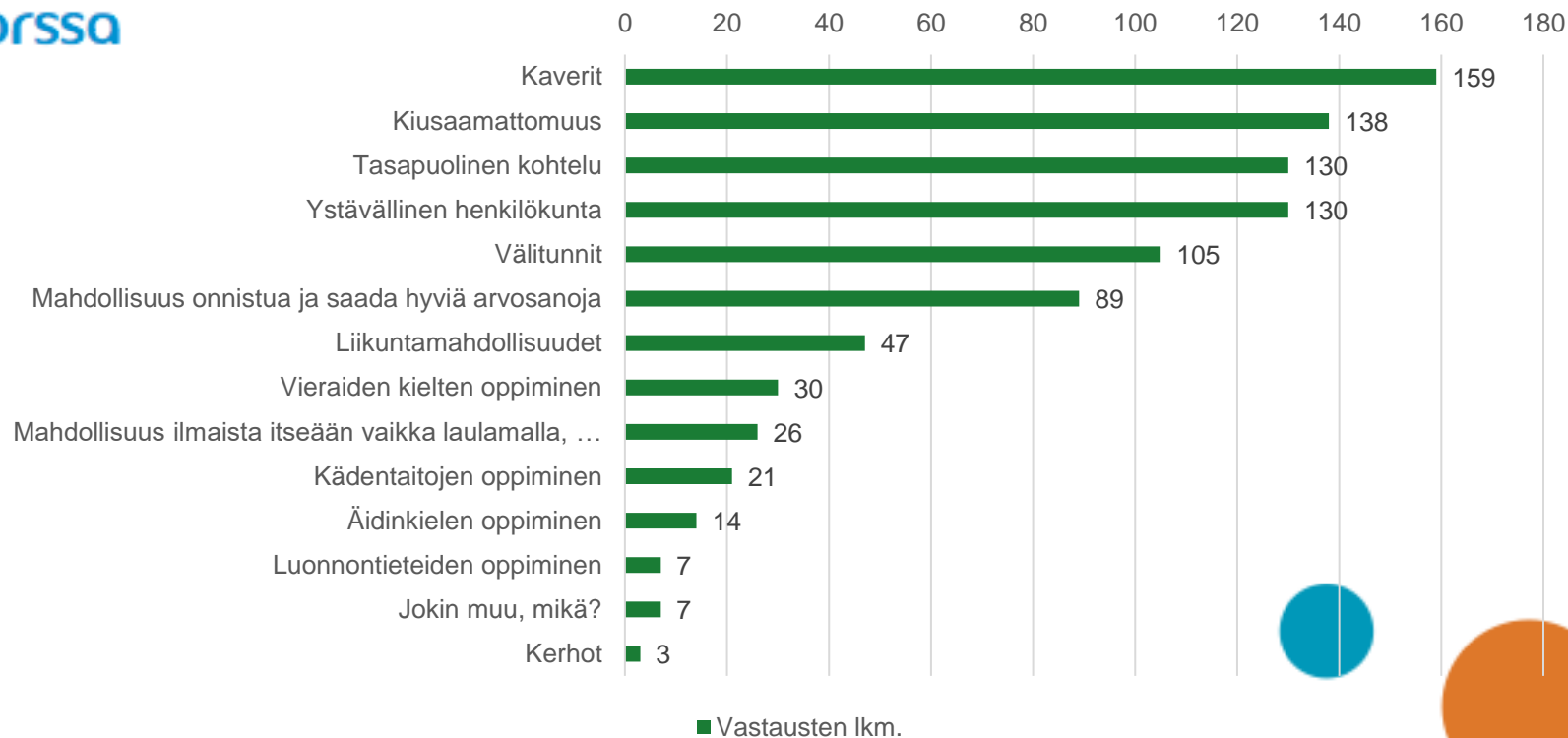

Tärkeimmät asiat 2/6

- Niin ikään 7.–9. luokan vastauksissa korostuivat **kaverit**, **kiusaamattomuus**, **tasapuolinen kohtelu** sekä **ystävällinen henkilökunta**

Valitse neljä asiaa, jotka ovat mielestäsi tärkeimpiä koulussa (7.–9. luokka)

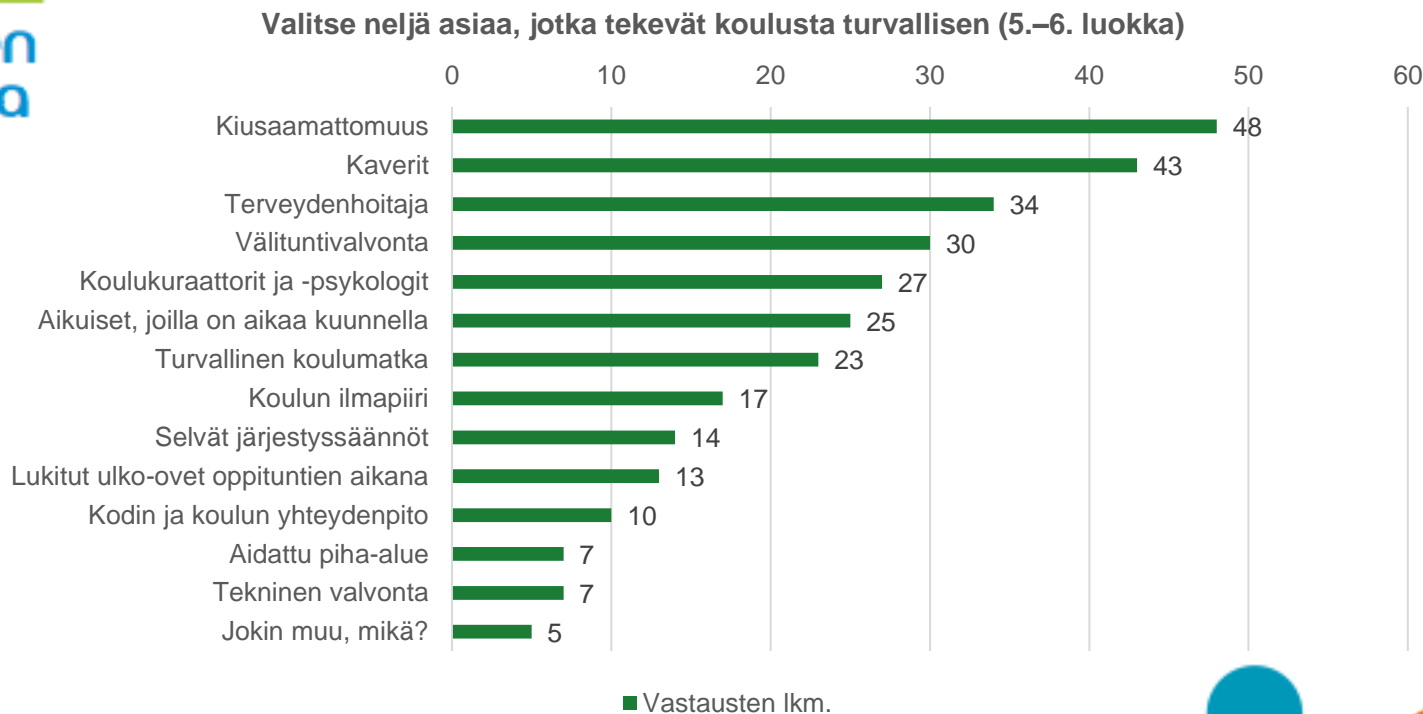

Jokin muu, mikä?
- Kirjasto, opettaja, kotiin lähtö

Tärkeimmät asiat 3/6

- Koulun teki turvalliseksi 5.–6. luokan vastaajien mukaan etenkin **kiusaamattomuus, kaverit ja terveydenhoitaja**

Jokin muu, mikä?

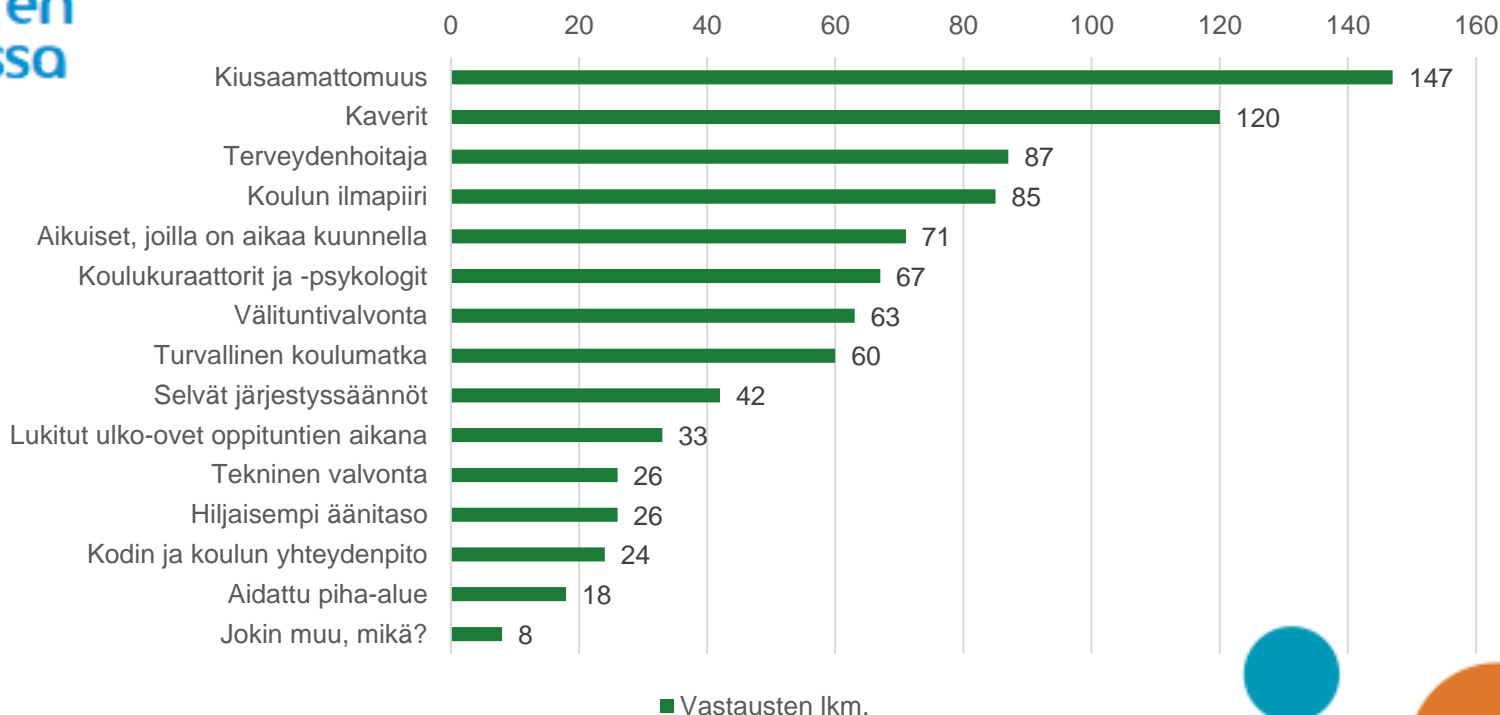
- Että ei ärsytetä ja huijata ketään, matto, paksut ikkunat

Tärkeimmät asiat 4/6

- Koulun teki turvalliseksi myös 7.–9. luokan vastauksissa etenkin **kiusaamattomuus, kaverit ja terveydenhoitaja**

Valitse neljä asiaa, jotka tekevät koulusta turvallisen tuntuisen (7.–9. luokka)

Jokin muu, mikä?

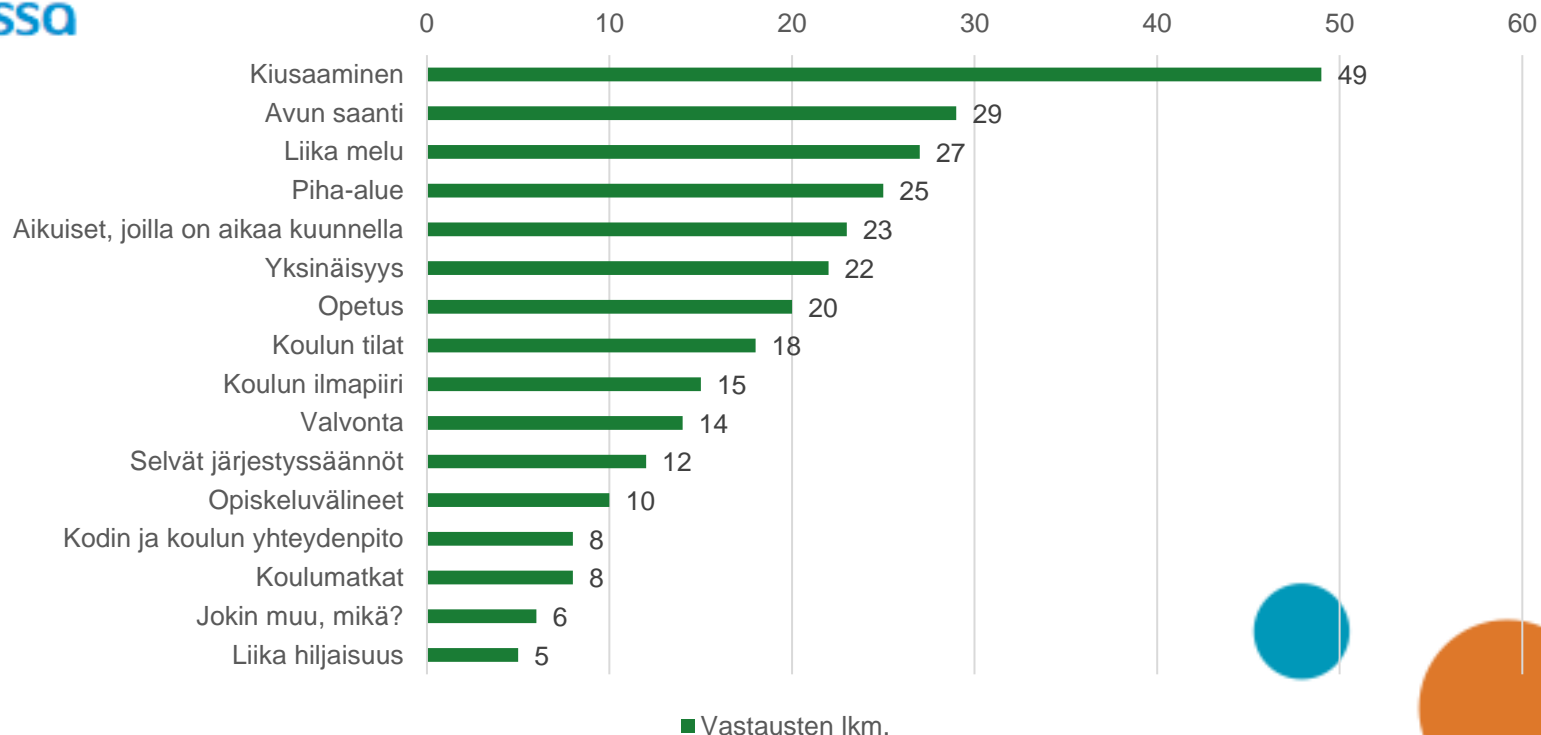
- Hyvä henkilökunta, opettaja, valvontakamerat käytävillä, kamerat

Tärkeimmät asiat 5/6

- Enemmän huomiota toivottiin kiinnitettävän 5.–6. luokan vastauksissa etenkin **kiusaamiseen, avun saantiin ja liikaan meluun**

Valitse neljä asiaa, joihin toivoisit kiinnitettävän enemmän huomiota (5.–6. luokka)

Jokin muu, mikä?

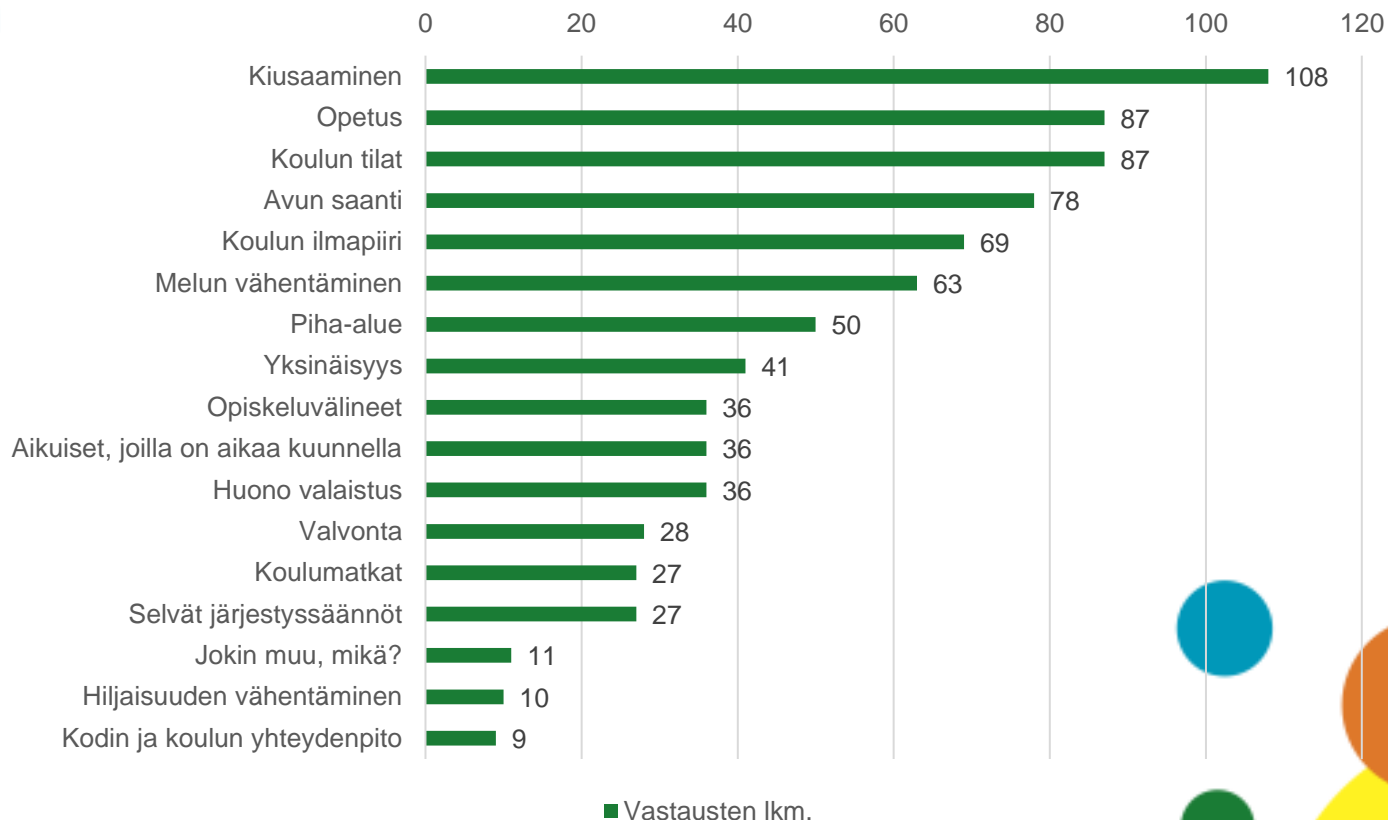
- Erikielisten oppilaiden auttaminen

Tärkeimmät asiat 6/6

- Enemmän huomiota toivottiin kiinnitettävän 7.–9. luokan vastauksissa ennen kaikkea **kiusaamiseen, opetukseen, koulun tiloihin ja avun saantiin**

Valitse neljä asiaa, joihin toivoisit kiinnitettävän nykyistä enemmän huomiota (7.–9. luokka)

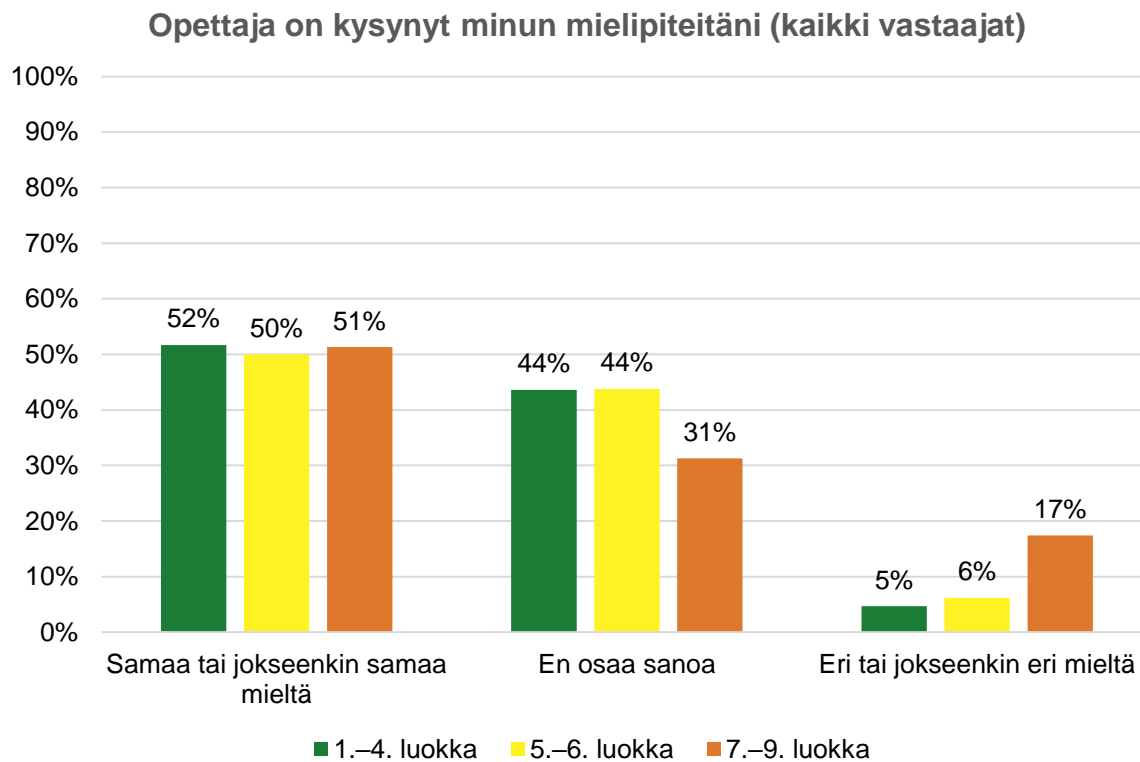
Jokin muu, mikä?

- Tasa-arvoinen kohtelu, opettajien käyttäytyminen, tavarat on tallella

Opetus ja yhteisöllisyys 1/4

- Noin puolet kaikista vastaajista koki, että **opettajat kysyvät heidän mielipiteitään:**

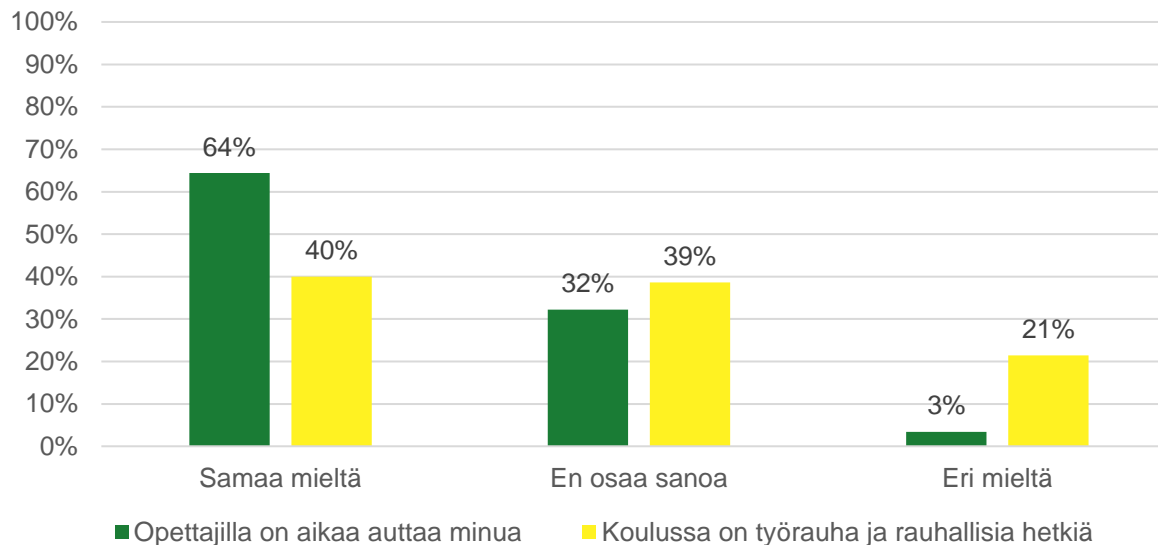

Opetus ja yhteisöllisyys 2/4

- Opettajilla koettiin 1.–4. luokan vastauksissa pääosin **olevan aikaa oppilaiden auttamiseen**
- Siitä, **onko koulussa työrauha ja rauhallisia hetkiä**, oltiin epävarmoja

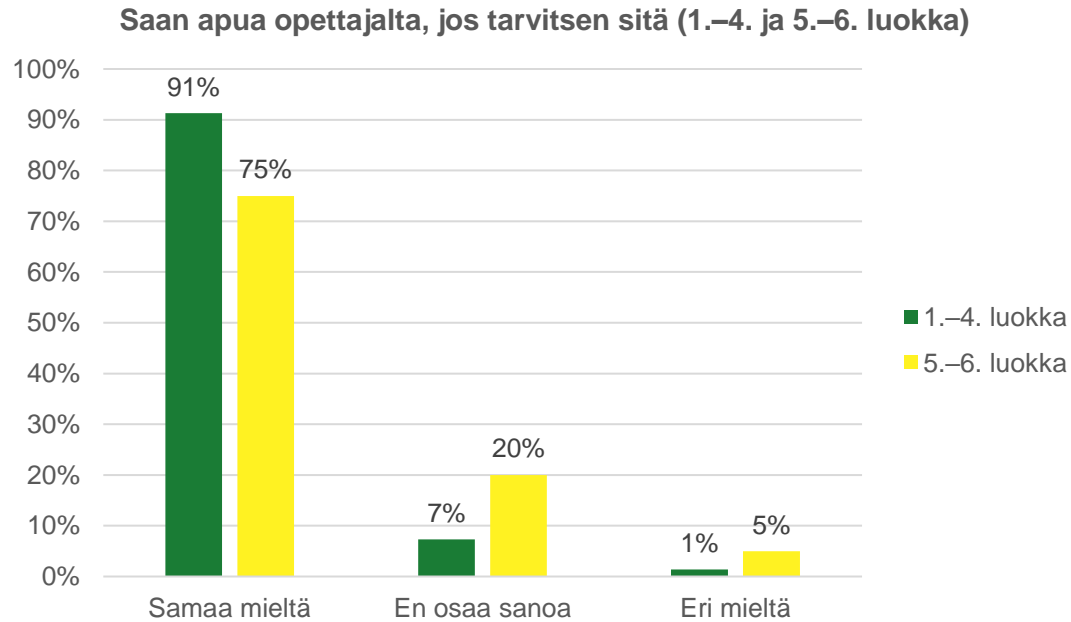
Koulutyöskentelyn sujuvuus (1.–4. luokka)

Opetus ja yhteisöllisyys 3/4

- Suurin osa alakoulussa vastasi **saavansa opettajalta apua sitä tarvitessaan**

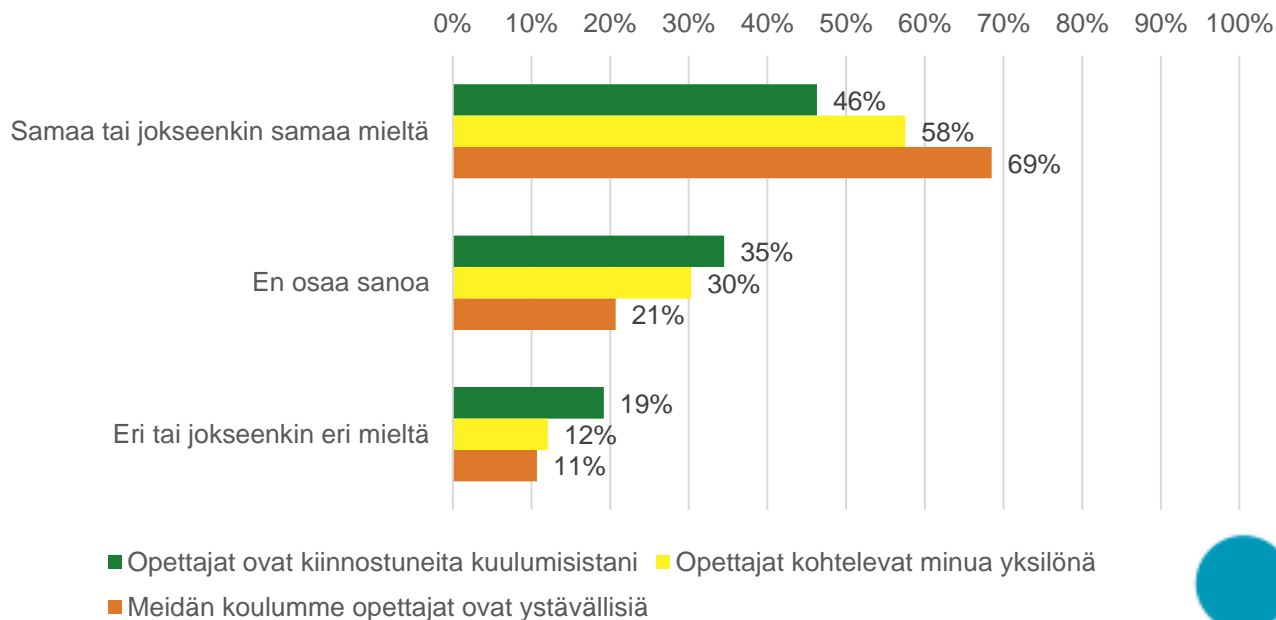

Opetus ja yhteisöllisyys 4/4

- Yläkoulussa **opettajien koettiin jokseenkin olevan kiinnostuneita oppilaiden kuulumisista, samoin kuin kohtelevan oppilaita yksilöinä**
- **Suurin osa vastasi koulunsa opettajien olevan ystävällisiä**

Näkemykset opettajista (7.–9. luokka)

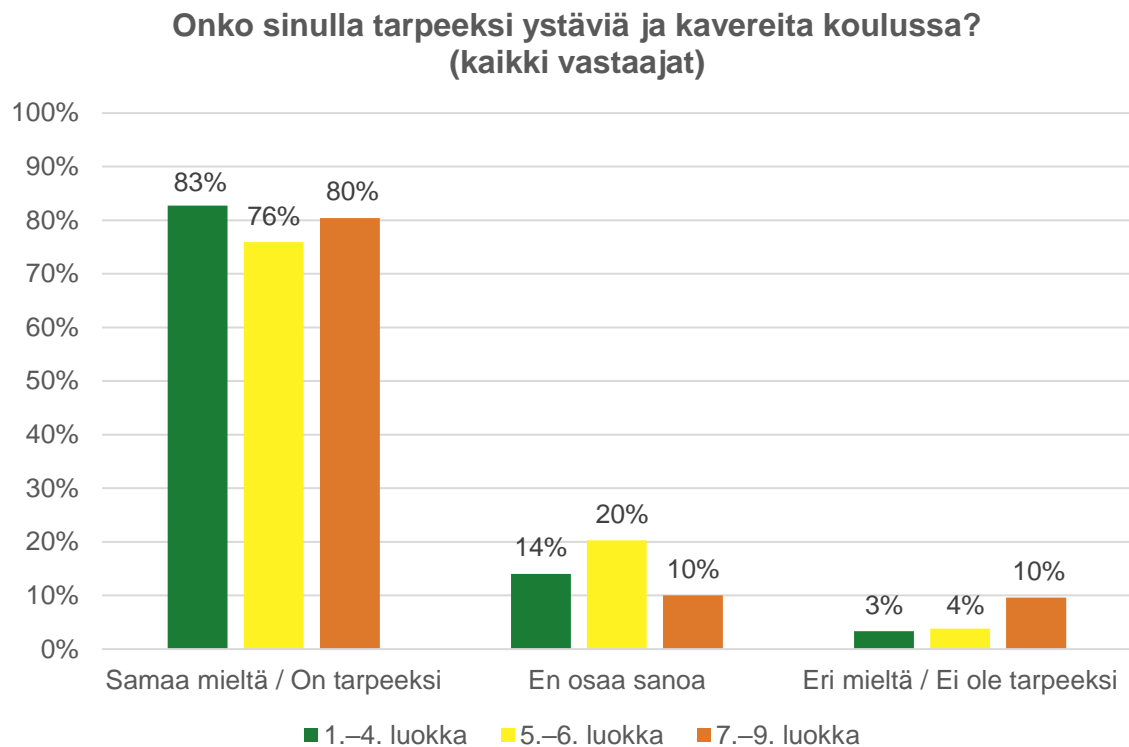

- Enemmistö vastaajista ei ollut varmoja, **ovatko nuorisotyöntekijät säännöllisesti paikalla koululla**

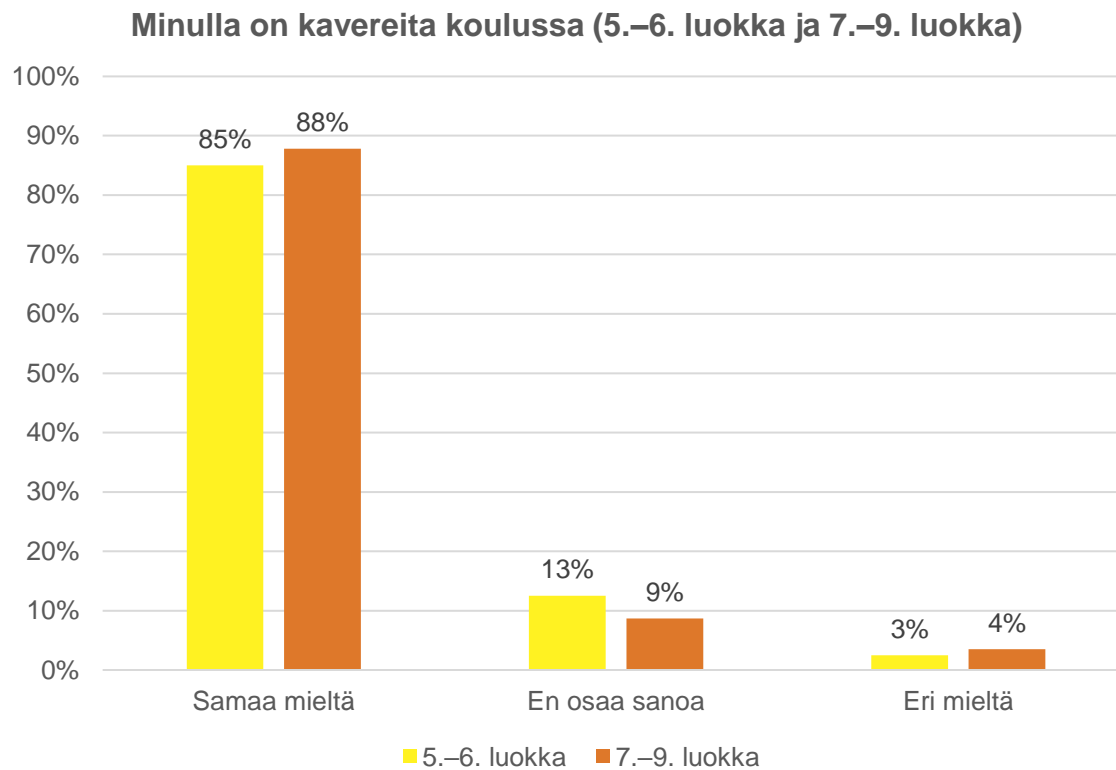
Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen 1/5

- Kuten edellisessä arvioinnissa, **suurimmalla osalla vastaajista oli kavereita koulussa**

Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen 2/5

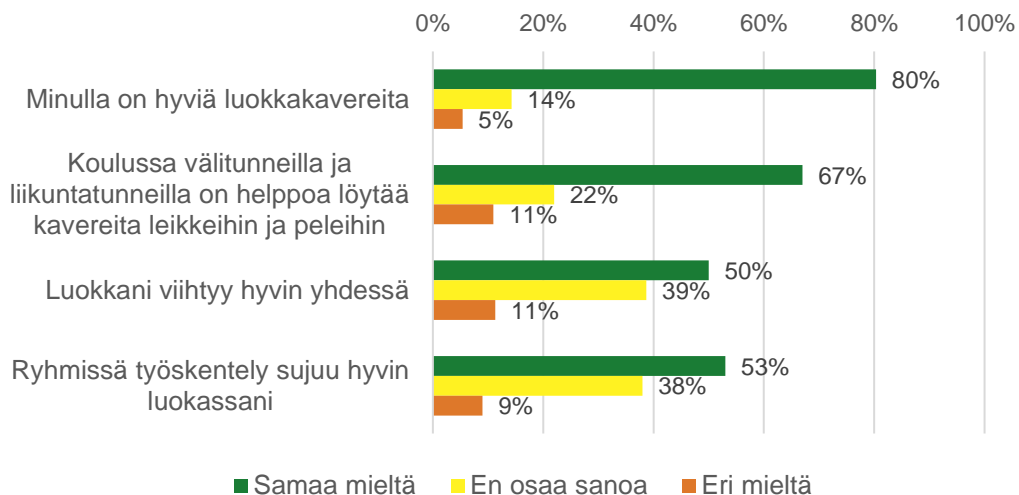

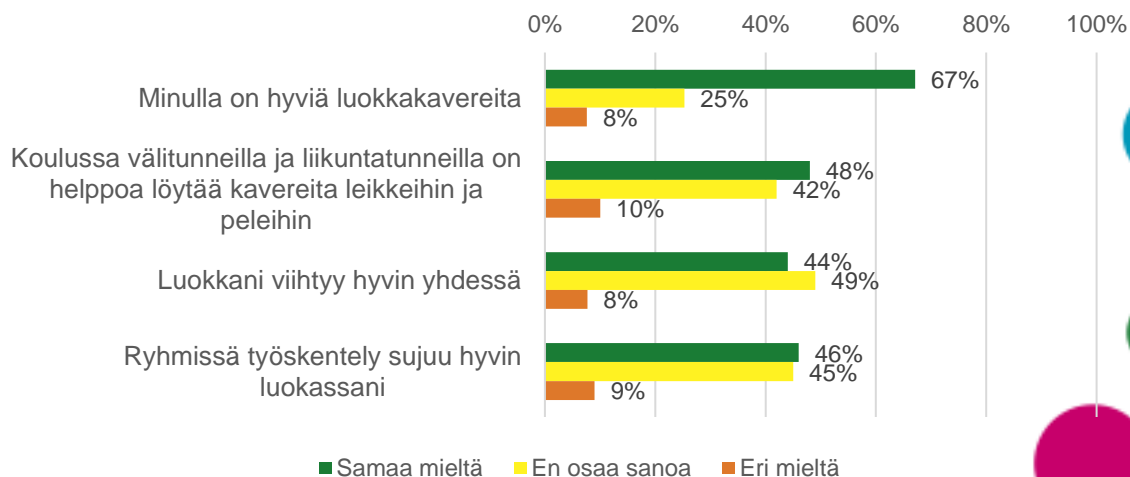
Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen 3/5

- Alakoulussa etenkin luokkakavereihin oltiin tyytyväisiä, mutta luokassa ja ryhmissä toimiminen herätti enemmän epävarmuutta:

Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen (1.–4. luokka)

Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen (5.–6. luokka)

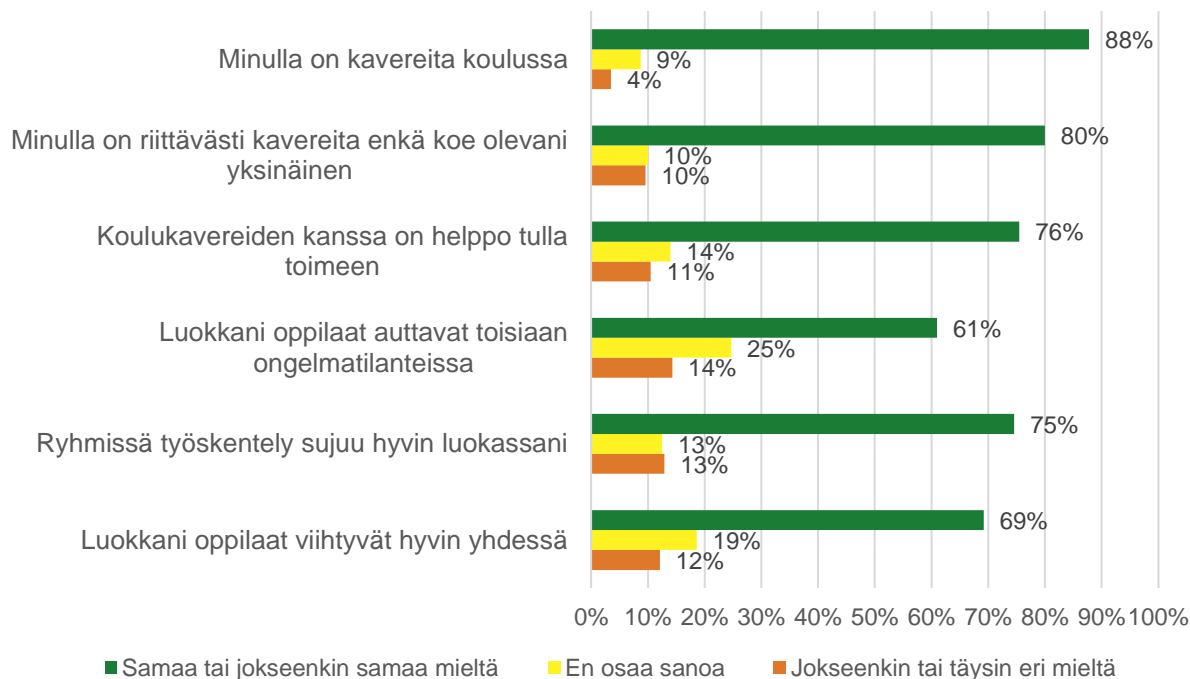

Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen 4/5

- Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen nähtiin verrattain myönteisinä yläkoulussa:

Vertaissuhteet ja yhteisöllisyys (7.–9. luokka)

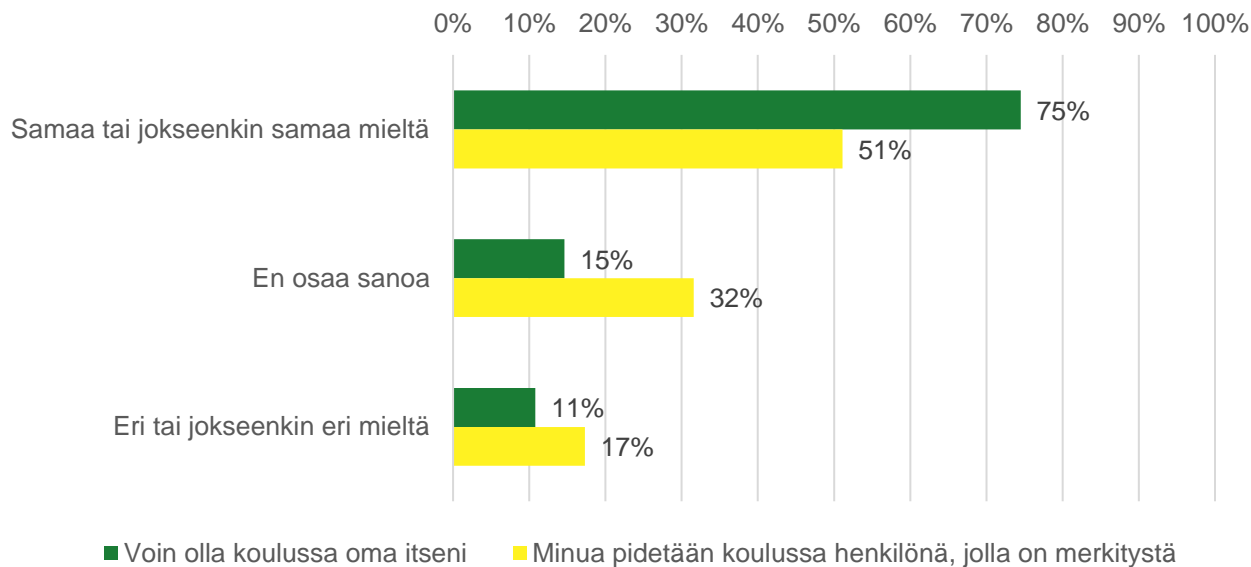

Vertaissuhteet ja yhdessä toimiminen 5/5

- **Yhteisöllisyys yläkoulussa:**
  - Suurin osa vastasi, että **koulussa voi olla oma itsensä**
  - Noin puolet koki, että **heitä pidetään koulussa henkilönä, jolla on merkitystä**

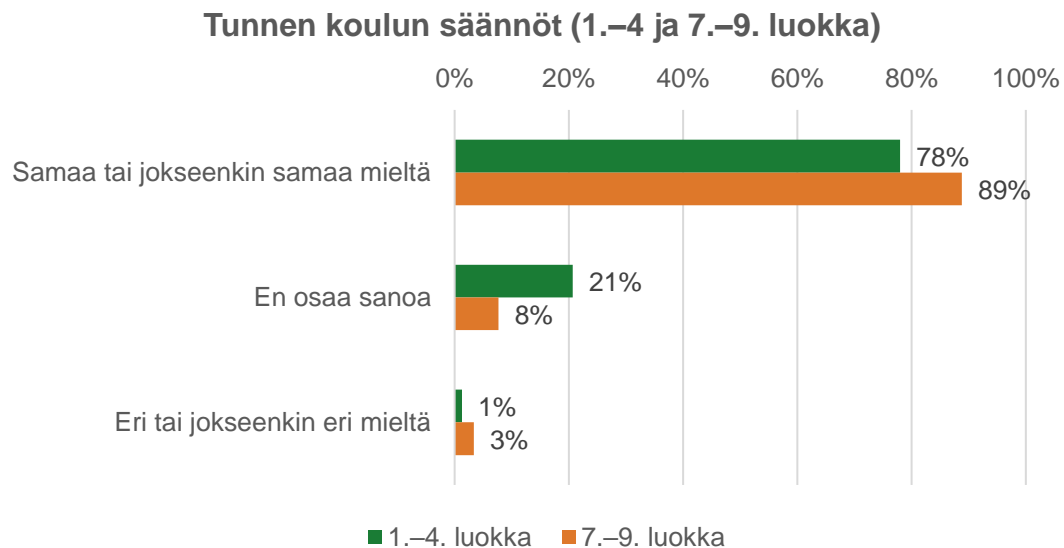
Yhteisöllisyys yläkoulussa (7.–9. luokka)

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 1/11

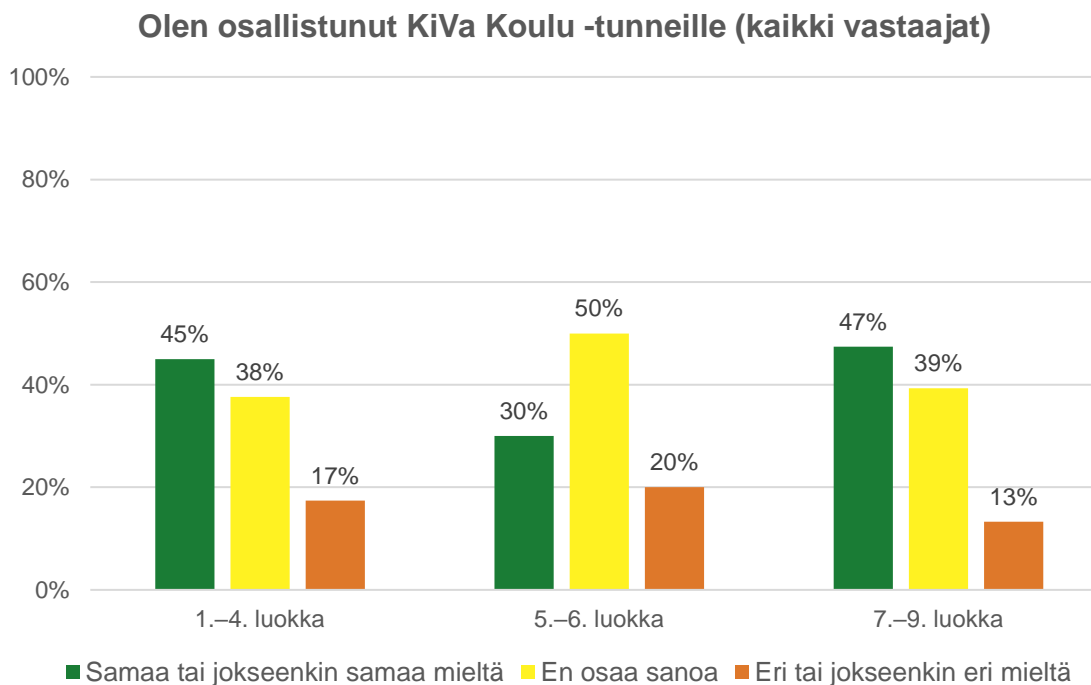
- **Koulun sääntöjen tuttuus:**
  - Enemmistö tunsi koulun säännöt

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 2/11

- **KiVa Koulun tunnettuus:**
  - Noin puolet 1.–4. luokan vastaajista tunsi KiVa Koulun
  - Huomattava osa vastaajista oli epävarmoja, **ovatko osallistuneet KiVa Koulu -tunneille:**

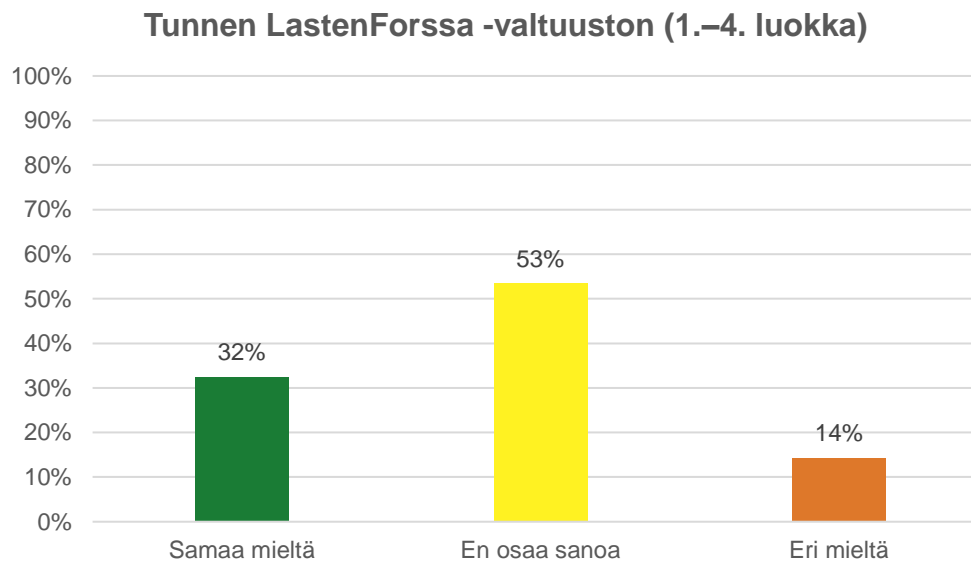

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 3/11

- **LastenForssa -valtuuston tunnettuus:**
  - Valtuuston ja sen toiminnan tunteminen näytti epävarmalta 1.–4. luokan vastaajilla

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 4/11

- **Mitä LastenForssa -valtuusto tekee 7.–9. luokan vastaajien mukaan?**
  - Edistää lasten ja nuorten oikeuksia
  - Ehdottaa ja päättää lasten ja nuorten asioista (koulunkäynti, kouluympäristö, koulujen yhteistyö, harrastustoiminta, tapahtumat)
  - Kuuntelee lasten ja nuorten mielipiteitä
  - Edustaa lapsia ja nuoria
  - Huomattavaa oli ”en tiedä” -vastausten suuri määrä (n=102)

”Ehdottaa ja joskus päättää nuoria koskevista asioista, jotka ovat selvästi ajankohtaisia. Keskustella saa ja mielipiteen asiaan ilmaista saa.”

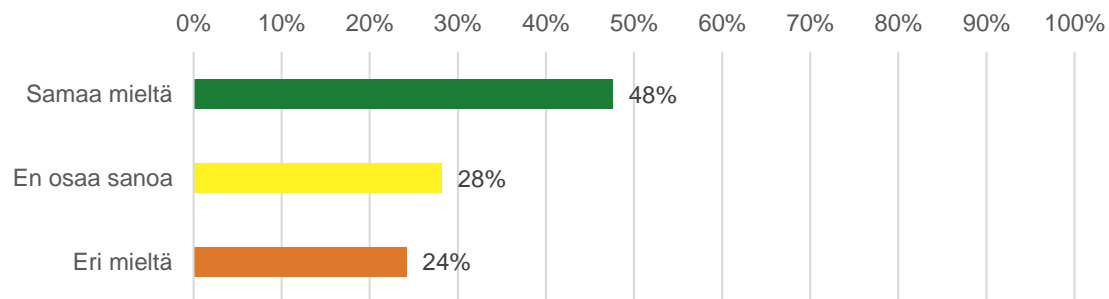
”Lasten Forssa -valtuusto pitää huolen, että lapsilla ja nuorilla olisi kouluympäristö, olisi tapahtumia nuorille ja lapsille Forssassa ja tuoda ehdotuksia esiin, mitä kouluille tarvitaan.”

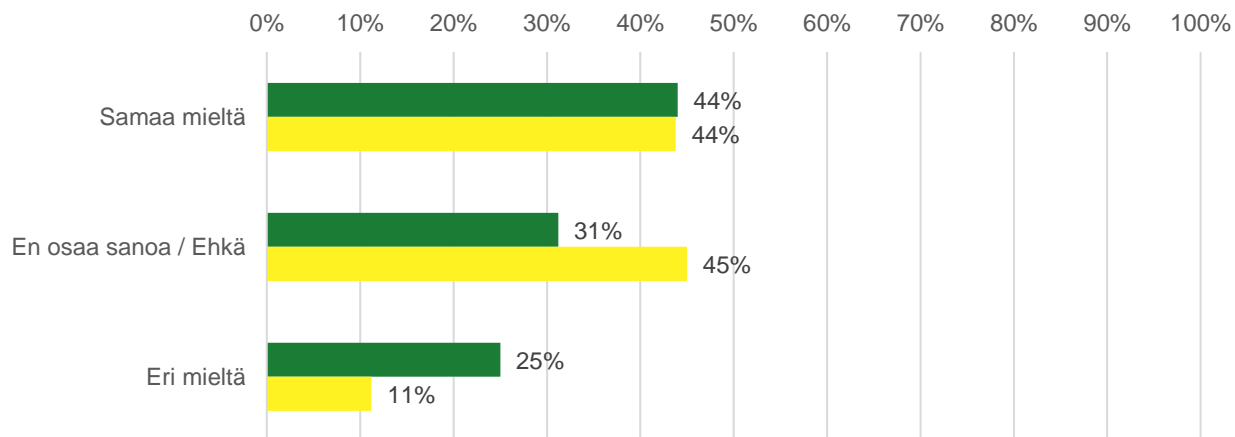
Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 5/11

- Oppilaskunnan valitsemiseen osallistuminen (alakoulun vastaajat):

Olen osallistunut oppilaskunnan valitsemiseen (1.–4. luokka)

Oppilaskunnan valintaan ja toimintaan osallistuminen (5.–6. luokka)

■ Olen osallistunut oppilaskunnan valitsemiseen

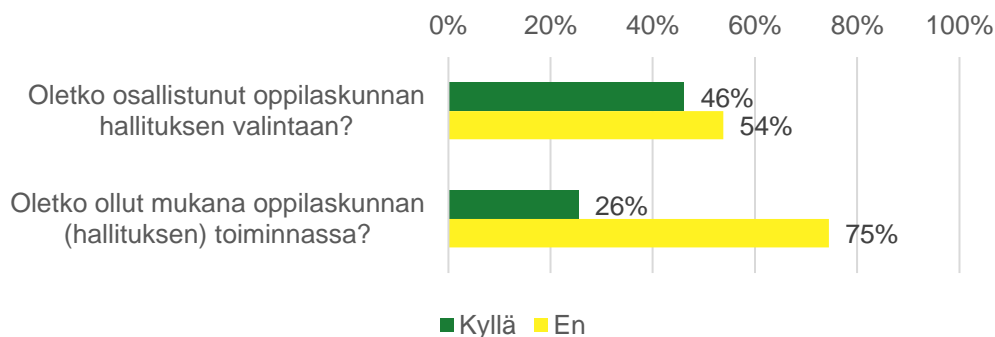
■ Onko oppilaskunta hyvä vaikuttamiskanava?

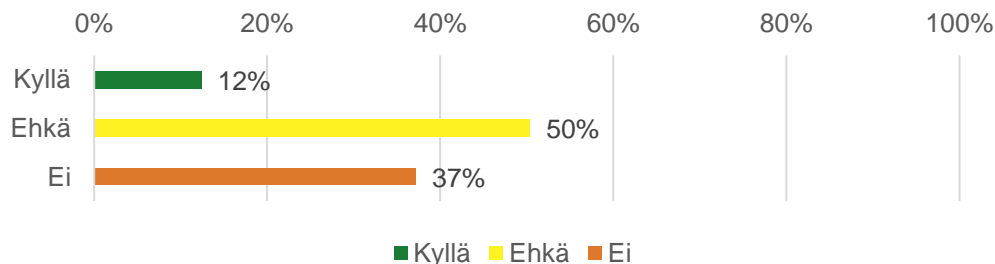
Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 6/11

- **Oppilaskunnan valitseminen (yläkoulun vastaajat):**
  - Yli puolet ei ollut osallistunut oppilaskunnan valintaan ja enemmistö ei ollut mukana oppilaskunnan toiminnassa
  - Puolet vastaajista arvioi oppilaskunnan itselleen mahdollisesti hyväksi vaikutuskanavaksi

Oppilaskunnan valintaan ja toimintaan osallistuminen (7.–9. luokka)

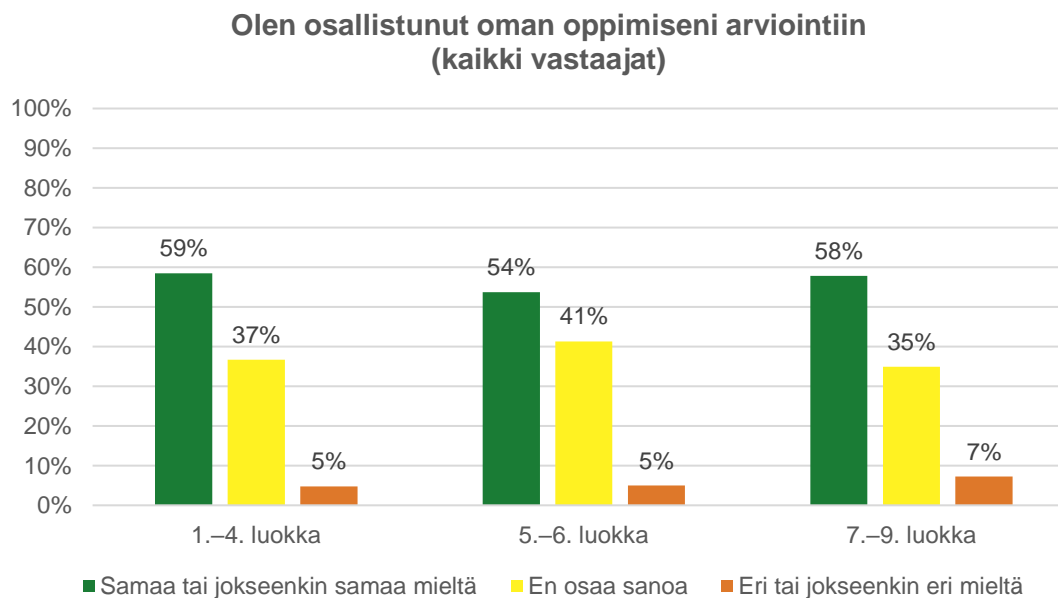
Onko oppilaskunta sinulle hyvä vaikutuskanava? (7.–9. luokka)

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 7/11

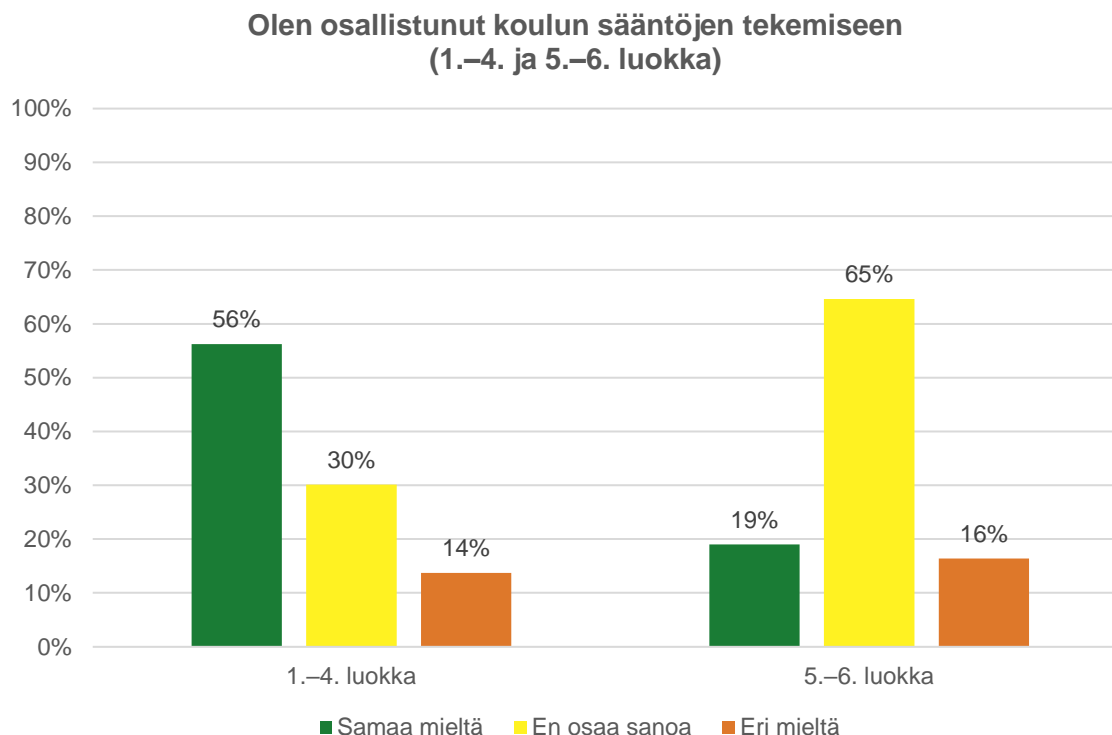
- Oman oppimisen arviointiin osallistuminen (kaikki vastaajat):
  - Niukka enemmistö vastasi osallistuneensa oman oppimisensa arviointiin

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 8/11

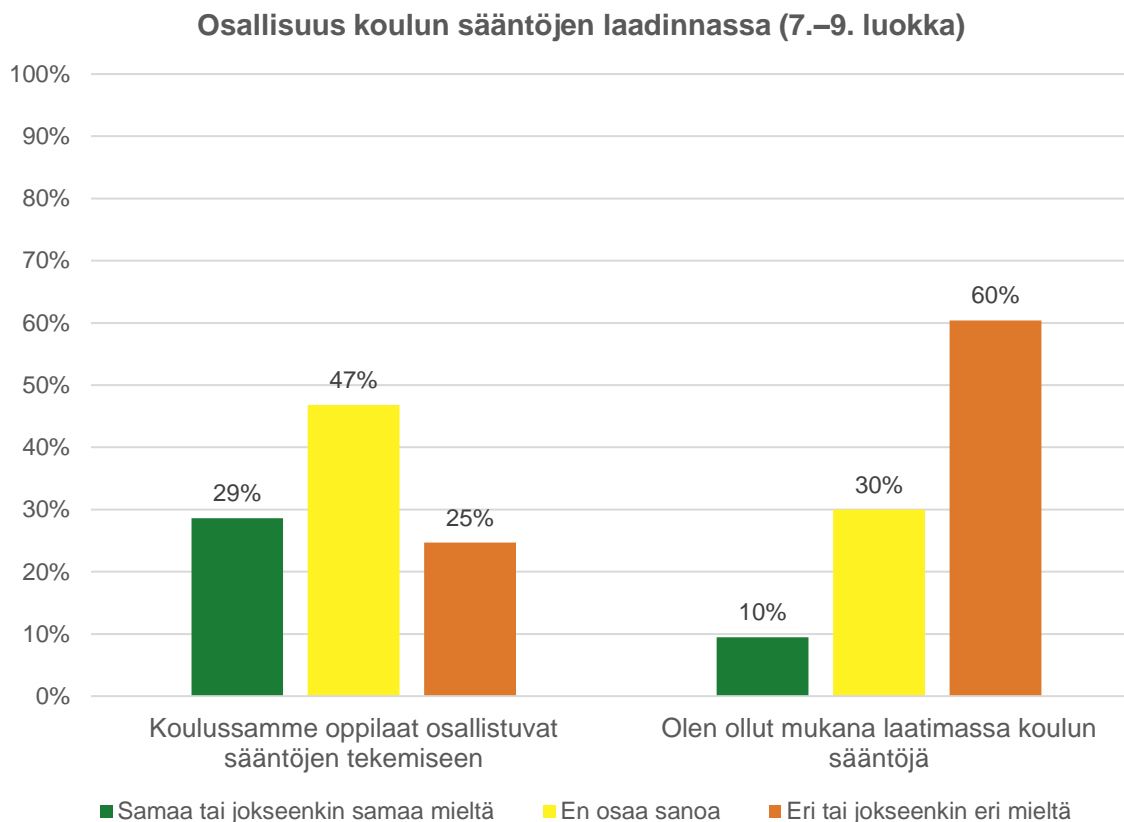
- **Koulun sääntöjen tekemiseen osallistuminen:**
  - Alempien ja ylempien luokka-asteiden välillä alakoulussa oli eroavaisuutta siinä, nähtiinkö oppilaiden osallistuvan sääntöjen tekemiseen:

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 9/11

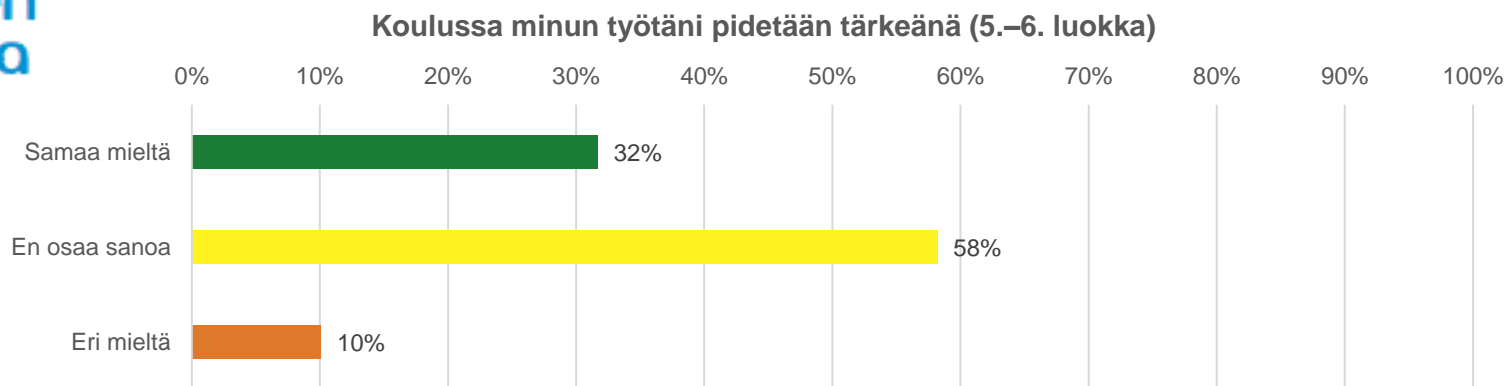
- Kokemukset osallistumisesta koulun sääntöjen laadintaan olivat yläkoulussa enemmän epävarmoja tai kielteisiä:

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 10/11

- Yli puolet 5–6. luokan vastaajista oli epävarmoja, **pidetäänkö heidän työtään koulussa tärkeänä**

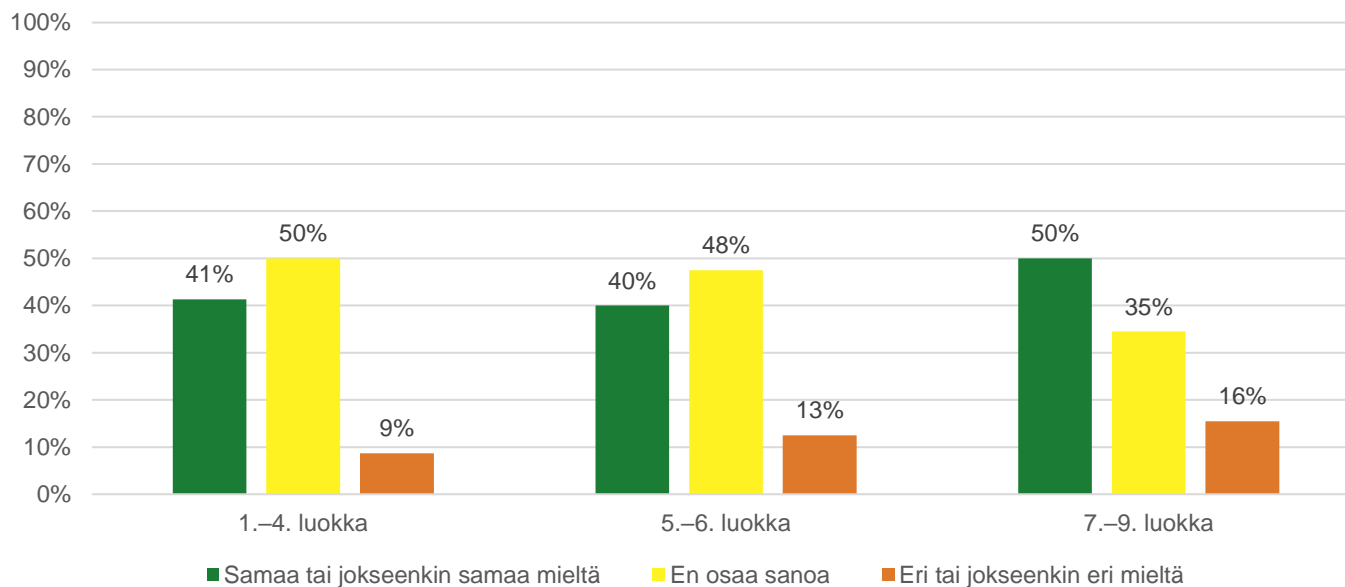

Osallisuus ja päätöksentekomahdollisuudet 11/11

- Alakoulun vastaajista noin puolet oli epävarmoja siitä, **otetaanko oppilaiden mielipiteet huomioon koulussa**
- Yläkoulun vastaajista puolet koki, että **oppilaiden mielipiteet huomioidaan**

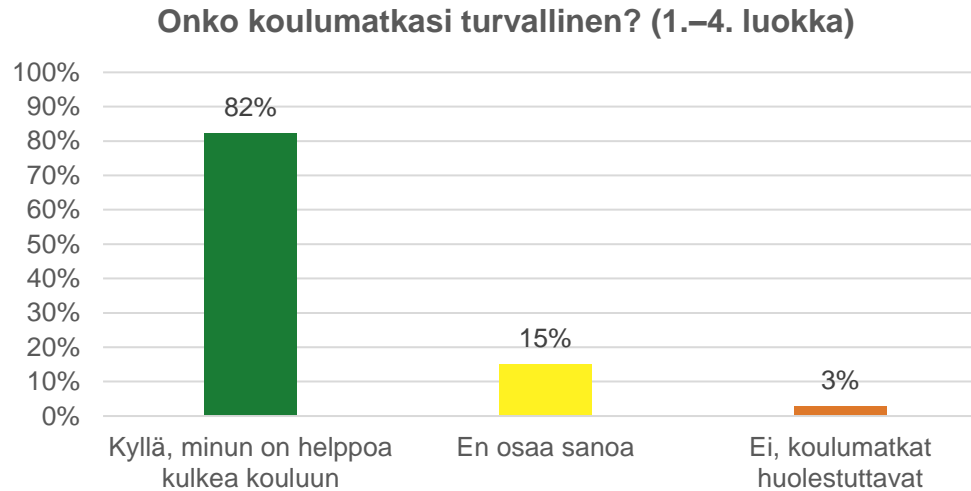
Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulussa
(kaikki vastaajat)

Turvallisuuden kokemus

- Enemmistö 1.–4. luokan vastaajista **koki koulumatkansa turvalliseksi:**

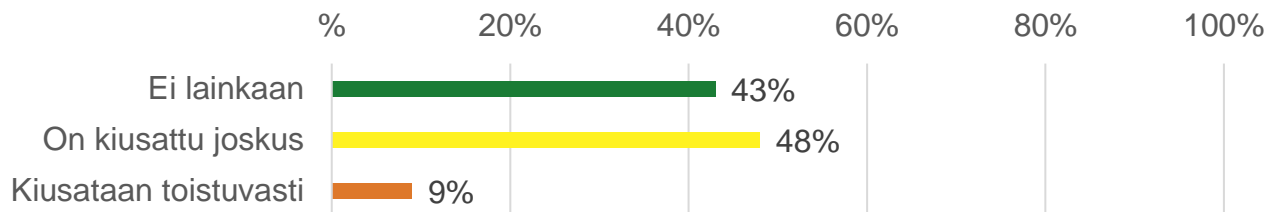

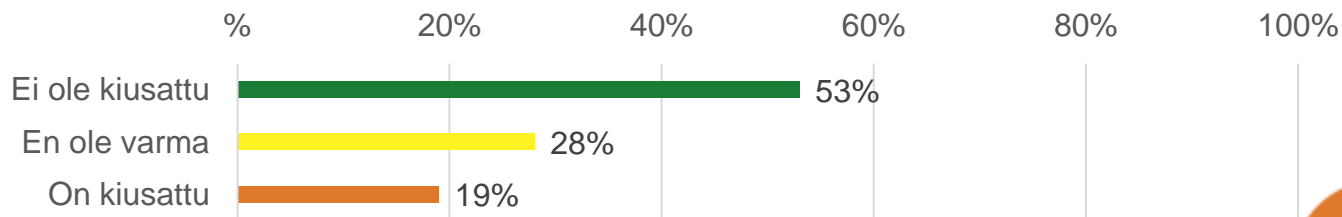
Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 1/7

- **Kiusaaminen alakoulussa:**
  - Lähes puolta 1.–4. luokan vastaajista oli kiusattu 'joskus' kuluneen lukuvuoden aikana
  - Niukkaa enemmistöä 5.–6. luokan vastaajista ei oltu kiusattu lukuvuoden aikana

Onko sinua kiusattu tämän lukuvuoden aikana? (1.–4. luokka)

Onko sinua kiusattu viimeisen lukuvuoden aikana? (5.–6. luokka)

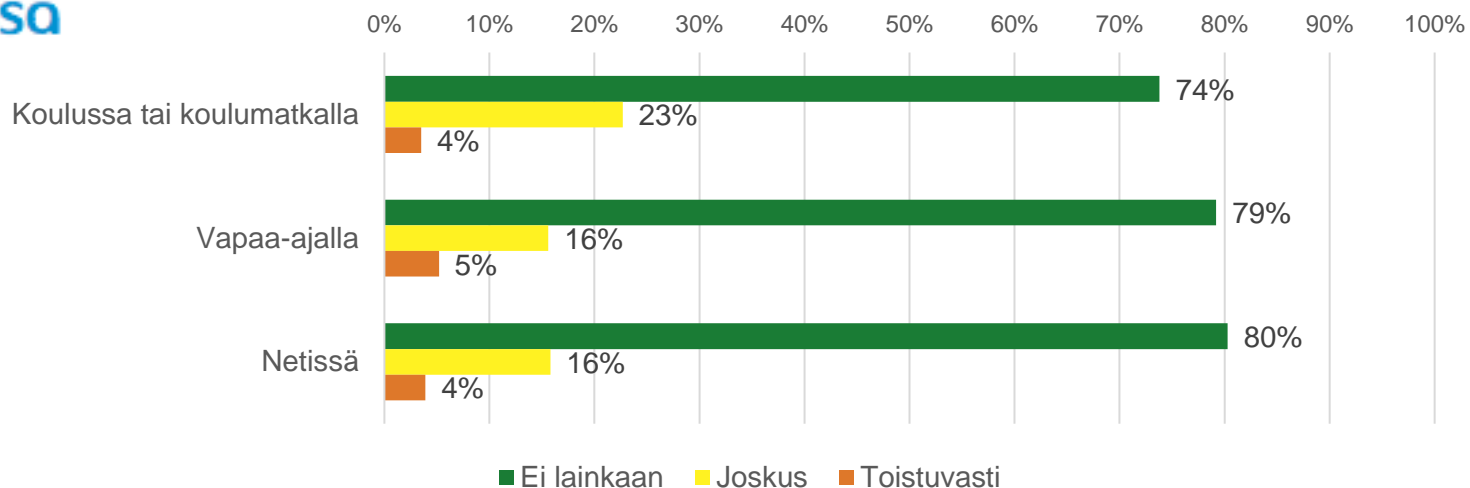

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 2/7

- Kiusaaminen yläkoulussa:
  - Enemmistö yläkoulun vastaajista ei ollut kokenut kiusaamista

Onko sinua kiusattu tämän lukuvuoden aikana? (7.–9. luokka)

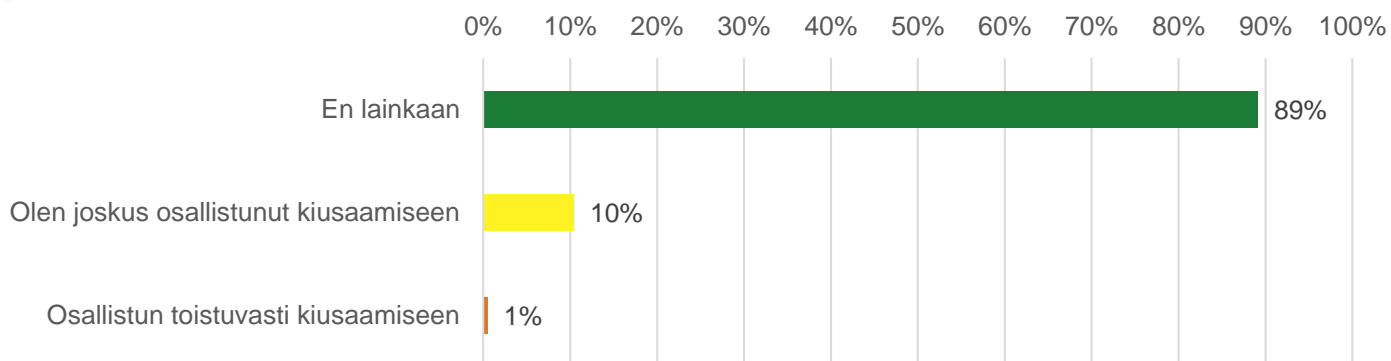

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 3/7

- Enemmistö yläkoulun vastaajista **ei myöskään ollut osallistunut kiusaamiseen:**

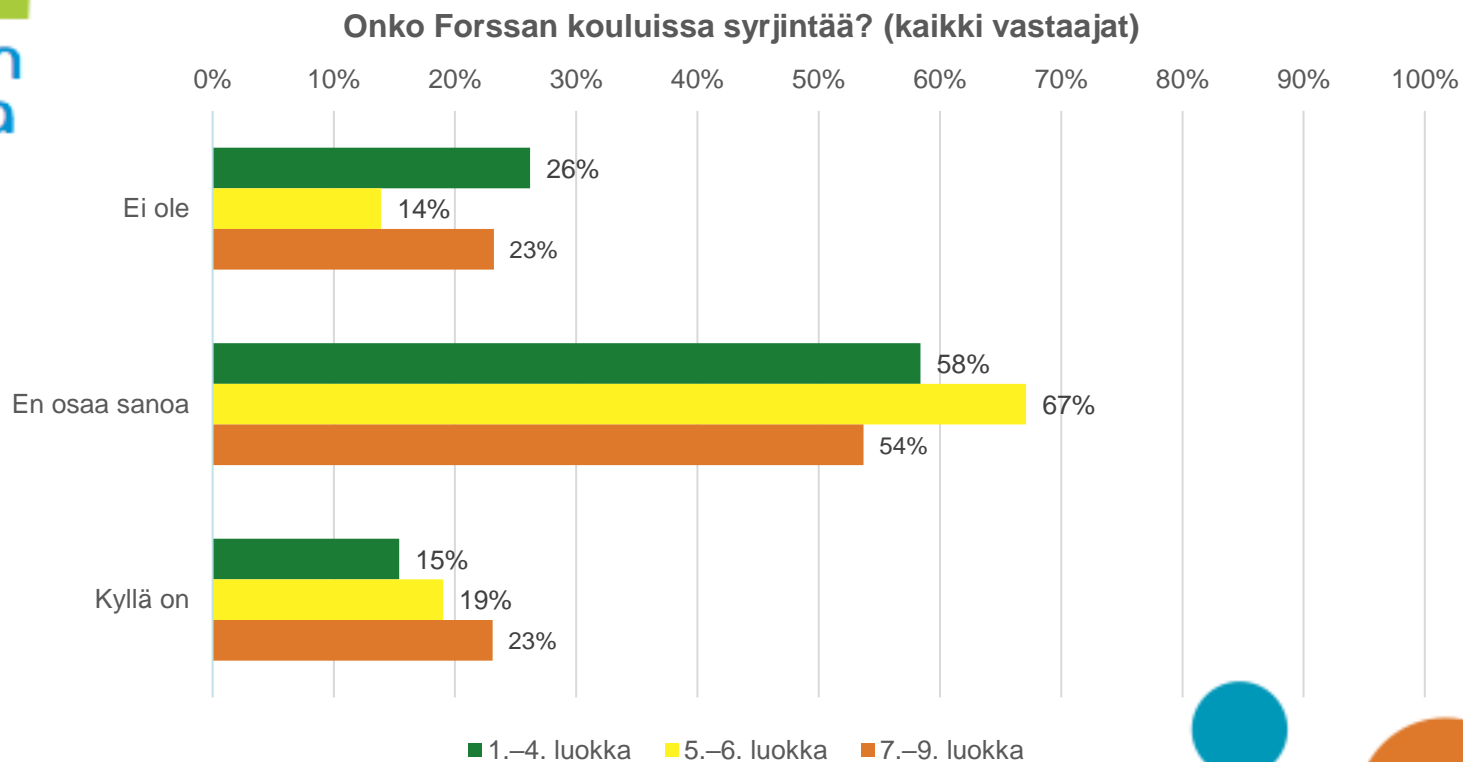
Oletko osallistunut itse kiusaamiseen tämän lukuvuoden aikana?
(7.–9. luokka)

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 4/7

- Siitä, onko Forssan kouluissa syrjintää, oltiin enimmäkseen epävarmoja:

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 5/7

- Kuten edellisessä LastenForssa -arvioinnissa, **kiusaamisen sekä syrjinnän syiksi mainittiin kaikilla oppiasteilla etenkin erilaisuus, joukosta erottuminen, ulkonäkö sekä vähemmistöryhmään kuuluminen:**
  - *”Esim. jos on seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluva, muista erottuva tyyli, ihon väri, uskonto” (7.–9. luokan vastaaja)*
- Useimmin mainitut kiusaamisen syyt avoimissa vastauksissa:
  - 1.–4. luokka: **jalkapallo**[pelit ja niissä virheiden tekeminen tai häviäminen] (6), **tyyli** ja **ulkonäkö** (4)
  - 5.–6. luokka: **ulkonäkö** (4), **tyyli** (3)
  - 7.–9. luokka: **ulkonäkö** (24), **erilaisuus** (21), **tyyli** (8), **kaikki** [kaikesta tai mistä vain kiusataan] (6)

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 6/7

- **Jos sinua on joskus kiusattu tai kiusataan, kerro lisää (1.–4. luokan vastaajat):**
  - Vastauksissa yleisimpiä teemoja olivat **nimittely ja haukkuminen (14)**, **yleiset toteamukset kiusatuksi joutumisesta (11)** sekä **fyysinen satuttaminen (6)**
  - Lisäksi mainintoja tavaroiden piilottamisesta ja hajottamisesta, netissä ja puhelimessa kiusaamisesta ja ulkopuolelle jättämisestä
  - Lisäksi mainittiin, että kiusaamista tapahtuu välitunneilla sekä kavereiden tekemänä

Kiusaamisen ja syrjinnän kokemukset 7/7

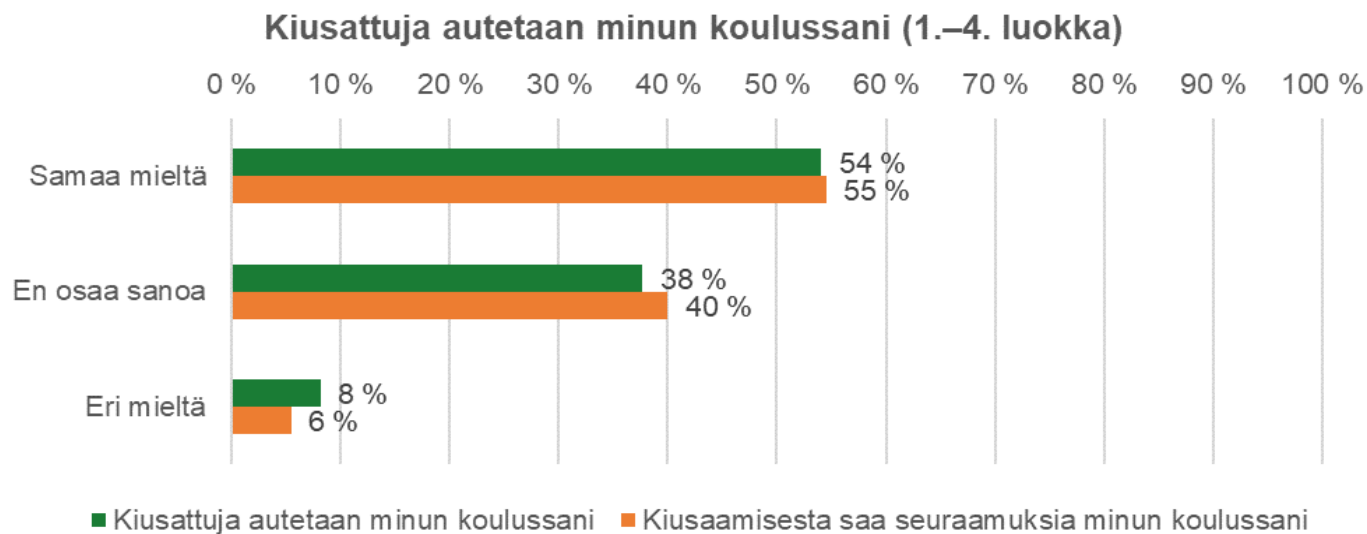
- **Miten syrjintä ilmenee?** Avoimissa vastauksissa useimmin esiin nousseet teemat (kaikki vastaajat):
  - **Ulkopuolelle jättämisenä (34), rasismina (12), erilaisuuteen ja ulkonäköön perustuva huonona kohteluna ja syrjintänä (10), pahan puhumisena ja haukkumisena (4)**
  - *"Syrjintä ilmenee että et ole esim kavereiden mielestä sellainen kun sinun pitäis olla" (1.–4. luokan vastaaja)*
  - *"Jonkun kanssa ei olla ystäviä, puhutaan paha selän takana, ei haluta tehdä koulutöitä yhdessä." (7.–9. luokan vastaaja)*

Näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta 1/5

- 1.–4. luokan vastaajista niukka enemmistö koki, että **kiusattuja autetaan ja kiusaamisesta saa seuraamuksia heidän koulussaan:**

Näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta 2/5

- Kiusaamista todistaneista 1.–4. luokan vastaajista suuri osa oli kertonut asiasta koulun aikuiselle
- Vastaajilla oli enimmäkseen myönteisiä kokemuksia kiusaamisesta kertomisesta

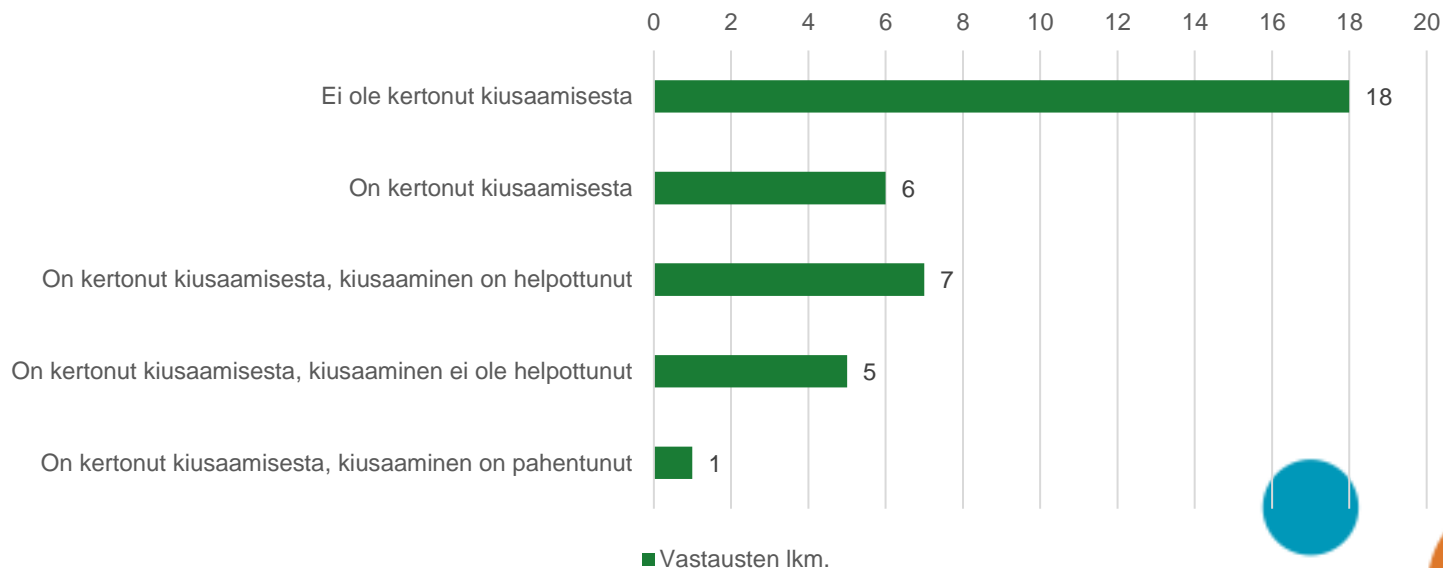

Näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta 3/5

- Avointen vastausten perusteella **suurin osa kiusaamista kokeneista 5.–6. luokan vastaajista ei ollut kertonut kiusaamisesta**
- Myös myönteisiä kokemuksia kiusaamiseen puuttumisesta kerrottiin

Oletko kertonut kiusaamisesta jollekin? (5.–6. luokka)

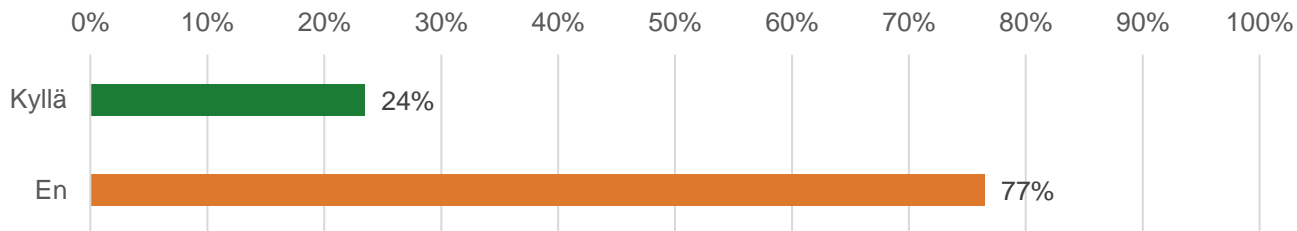

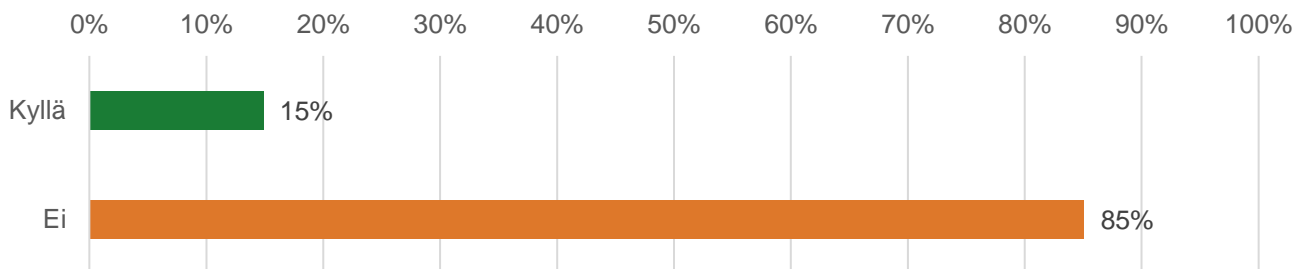
Näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta 4/5

- Suurin osa yläkoulun vastaajista **ei ollut havainnut muita kiusattavan**
- **Havaittuihin kiusaamistilanteisiin ei enimmäkseen oltu puututtu**

Oletko havainnut muita kiusattavan jossakin tämän lukuvuoden aikana? (7.–9. luokka)

Puuttuiko joku muu tilanteeseen?

Näkemykset kiusaamiseen puuttumisesta 5/5

- Kiusaamista todistaneista yläkoulun vastaajista noin puolet oli puuttunut tilanteeseen kertomalla aikuiselle tai menemällä itse väliin kiusaamistilanteeseen
- Kiusaamiseen puuttumattomuutta perusteltiin pelolla joutua itse vaikeuksiin tai kokemuksella, että on kyvytön vaikuttamaan kiusaamiseen

Näkemykset kiusaamisen vähentämisen keinoista 1/2

- Kaikki vastaajat esittivät seuraavia asioita keinoiksi kiusaamisen vähentämiseen:
  - **Enemmän avointa keskustelua kiusaamisesta:**
    - *"Opettajien pitäisi puhua avoimesti siitä" (yläkoulun vastaaja)*
  - **Kiusattujen parempaa kuulemistä**
  - **Tehokkaampaa ja välitöntä puuttumista kiusaamiseen, mm. valvontaa lisäämällä**
  - **Enemmän puhetta erilaisuudesta ja suvaitsevaisuudesta:**
    - *"Oppilaille pitäisi kertoa enemmän suvaitsevaisuudesta ja muiden erilaisuudesta." "Erilaisuuden arvostamisesta puhuminen." (yläkoulun vastaajat)*
  - **Tietoisuuden lisäämistä kiusaamisen vaikutuksista:**
    - *"Oppilaiden tarvitsee ymmärtää miltä kiusaaminen tuntuu." (5.–6. luokan vastaaja)*

Näkemykset kiusaamisen vähentämisen keinoista 2/2

- Kiusaamisen vähentämisessä **ryhmytymisen ja ilmapiirin merkitystä** korostettiin:
  - *”Luokan ryhmähenki ja ilmapiiri ois aika tärkeitä. Esim. mun luokalla ei oo kovinkaan hyvä ryhmähenki” (yläkoulun vastaaja)*
- Vastaajat toivoivat **ennakkoluulottomuutta, toisten mukaan ottamista ja kunnioittavaa käytöstä lasten ja nuorten keskuudessa:**
  - *”Kaikki otetaan mukaan leikkeihin ja peleihin.” (1.–4. luokan vastaaja)*
- Samoin kuin **kiusaamiseen puuttumista toinen toisiltaan:**
  - *”Jos näet että jotakuta kiusataan kerro aikuiselle heti tilanteesta” (5.–6. luokan vastaaja)*

Kehittämisehdotukset (1.–4. luokka)

- **Vapaa sana:**
  - Vastaajat korostivat **kiusaamattomuuden ja syrjimättömyyden** tärkeyttä:
    - *”Lopettakaa kiusaaminen ja olkaa ystävällisiä kavereille se on elämää kun saa nauttia rauhassa ilman kiusaamista ja vaikeutumista”*
  - Vastaajat toivat esiin omia kokemuksiaan kiusaamisesta ja kurjasta käytöksestä
  - Toivomuksia esitettiin **hyvistä käytöstavoista liittyen mm. puhelimen käyttöön ja ruokailuun** (ei käytetä puhelinta ruokaillessa, ei kommentoida toisten syömisiä, maistetaan rohkeasti uusia ruokia).
    - *”Ei saa kiusata kenenkään ulkonäköä tai mitään muutakaan. Ja että ei voi sanoa ruuasta että se on paha jos et edes ole maistanut.”*
  - Vastauksissa tuotiin esiin **iloa ja kiitollisuutta omasta koulusta ja koulunkäynnistä:** *”Paras koulu”*

Kehittämisehdotukset (5.–6. luokka)

- **Minkä asian muuttaminen voisi tuoda sinulle viihtyisemmän koulun? Avointen vastausten teemat:**
  - **Aiempaa parempi kiusaamiseen puuttuminen**
  - **Ystävällisempi käytös kaikilla**
  - **Päätäväältä ja vapaus koulussa**
    - Puhelimen käyttö
    - Välituntien pituudet
    - Enemmän juttelu-aikaa kavereiden kanssa
  - **Opettajilta saatu tuki**
    - Opettajien valitsemat ryhmät
  - **Parannukset piha-alueeseen**
  - **Parempi kouluruoka**
  - **Enemmän liikuntaa ja lajimahdollisuuksia**
- **Vapaa sana:**
  - Toivomuksia esitettiin **huomaavaisemmasta käytöksestä, kouluruoan kehittämisestä, liikuntatuntien lisäämisestä, läksymäärän kohtuullistamisesta ja kouluvälineistä**

”- Haluan sanoa että kukaan ei voi omalle kulttuurilleen mitään koska he eivät päättäneet syntyä juuri siihen kulttuuriin tai mistä ovat kotoisin. Ja jos ei osaa Suomea kunnolla on normaalia.”

”- Haluaisin että kaikki opettajat olisivat kilttejä”

Kehittämisehdotukset (7.–9. luokka)

- Parasta omassa koulussa oli ennen kaikkea **kaverit** (62), **opettajat** (20), **välitunnit** (18) ja **kouluruoka** (10)
- **Vapaa sana:**
  - Toivomuksia esitettiin
    - **kiusaamisen lopettamisesta ja valvonnan lisäämisestä**
    - **nuorten asioiden esiintuomisesta kouluilla**
    - **koulujen tilojen ja tarvikkeiden kehittämisestä** (ruokalan tilat ja ahtaus, säkkituolit kouluun)
    - **kouluruoan kehittämisestä**
    - **opettajien suuremmasta luottamuksesta ja ennakkoluulottomuudesta oppilaita kohtaan**
    - **yleisestä ennakkoluulottomuudesta muita kohtaan**
    - **ihmisten auttamisesta**
    - **yhteisöllisyyden lisäämisestä**

”Toivon lisää Forssan koulujen yhteisiä tapahtumia!”